

karanlık kitaplık

ARTHUR MACHEN

yüce tanrı pan

ithaki

"Yazılmış en iyi korku öykülerinden biri.
Belki de en iyisi."
—*Stephen King*

Başta H. P. Lovecraft olmak üzere kendisinden sonraki birçok yazarı etkileyen Arthur Machen, modern korku edebiyatının erken dönem ustalarından biri. Doğaüstü, fantazi ve korku türlerinde verdiği eserlerin arasında en ünlüsü olan *Yüce Tanrı Pan* da yazıldığı dönemde cesur içeriğiyle büyük yankı uyandıran ve ünü günümüze kadar ulaşan bir başyapıt.

Dr. Raymond'ın ruhani dünyaya erişmek için yaptığı "Yüce Tanrı Pan'ı görmek" adlı deneyin sonucunda kentte gizemli olaylar vuku bulmaya başlamıştır. Bu deneyle birlikte Yunan mitolojisinde ormanların ve kırın tanrısı olan yarı keçi yarı insan Pan, hikâyede korkutucu bir figüre dönüşerek, eski çağların dehşetini on dokuzuncu yüzyıla taşır. Machen'ın benzersiz üslubuyla bilim, bir nevi, korkuya hayat verir.

Ormanın fısıltısı yükseliyor... Yüce Tanrı Pan'a zihnini açmanın vakti geldi.

Çeviren: Barış Tanyeri

www.ithaki.com.tr
ithaki
9 786053 758310
/ithakiyayinlari

ARTHUR MACHEN

3 Mart 1863'te doğan Galli yazar, gazeteci ve aktör Machen, modern korku edebiyatının önemli isimlerindendir. *Yüce Tanrı Pan* yazarın en meşhur eseridir ve Stephen King, H.P. Lovecraft gibi isimlerin yanısıra Guillermo del Toro'nun Oscar ödüllü filmi *Pan'ın Labirenti*'ne esin kaynağı olmuştur.

Machen, 15 Aralık 1947'de, İngiltere'de hayatını kaybetmiştir.

Yüce Tanrı Pan

Arthur Machen
Orijinal Adı: *The Great God Pan*

İthaki Yayınları - 1383
Karanlık Kitaplık - 5

Yayım Sorumlusu: *Alican Saygı Ortanca*

Dizi Editörü: *Alican Saygı Ortanca*
Yayıma Hazırlayan: *Ömer Ezer*
Düzelti: *Emre Aygün*
Kapak İllüstrasyonu: *Hamdi Akçay*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
3. Baskı, Kasım 2019, İstanbul

ISBN: 978-605-375-831-0

Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Barış Tanyeri, 2018
© İthaki, 2018

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6 Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 40200

karanlık kitaplık

Arthur Machen

Yüce Tanrı Pan

Çeviren
Barış Tanyeri

ithaki

I
Deney

"Geldiğine sevindim, Clarke, gerçekten çok sevindim. Zaman ayırabileceğinden emin değildim."

"Birkaç gün için gerekli ayarlamaları yapabildim; şu anda işler pek hareketli de değil. Ama aklında hiç şüphe yok mu, Raymond? Tamamen güvenli mi bu?"

İki adam, Dr. Raymond'ın evinin önündeki terasta yavaşça yürüyorlardı. Güneş hâlâ batıdaki dağ sıralarının üzerinde asılıydı, gölge oluşturmayan donuk, kırmızı bir ışıltı saçıyordu ve atmosfer sessizdi, üst tarafta, yamaçtaki büyük ormandan tatlı bir meltem esiyor ve beraberinde belli aralıklarla yabani kumrukların yumuşak, mırıltı benzeri çağrılarını getiriyordu. Alt tarafta, uzun ve güzel vadide ise nehir kıvrılarak yalnız tepelerin arasına girip çıkıyordu ve güneş süzülüp batıda gözden kaybolurken tepelerden belli belirsiz, bembeyaz bir sis yükselmeye başladı. Dr. Raymond sert bir şekilde arkadaşına doğru döndü.

"Güvenli mi? Tabii ki güvenli. Operasyonun kendisi son derece basit, herhangi bir cerrah yapabilir."

"Peki, başka herhangi bir aşamada bir tehlikesi yok mu?"

"Hiç yok; seni temin ederim ki asla ve katiyen fiziksel bir tehlike içermiyor. Her zaman çok çekingensin, Clarke, her zaman; ama geçmişimi biliyorsun. Kendimi son yirmi yıldır metafizik tıbba adadım. Hakkımda sahtekâr, şarlatan, dolandırıcı dendiğini duydum ama ben doğru yolda olduğumu biliyordum. Beş

sene önce hedefe ulaştım ve o zamandan bu yana her günümü bu gece yapacağımız şey için hazırlanarak geçirdim."

"Tüm bunların doğru olduğuna inanmak istiyorum." Clarke kaşlarını çattı ve şüpheyle Dr. Raymond'a baktı. "Teorinin bir fantazmagorya olmadığına tamamen emin misin, Raymond – muhteşem bir vizyon olduğu kesin ama yalnızca bir vizyon olabilir mi?"

Dr. Raymond durdu ve döndü. Orta yaşlı, zayıf ve ince bir adamdı, soluk sarı bir ten rengi vardı ama Clarke'a bakarken yanakları kızarmıştı.

"Etrafına bak, Clarke. Dağı görüyorsun, birbirini takip eden tepeleri görüyorsun, dalgaları takip eden dalgaları görüyorsun, ormanı ve bostanı, olmuş mısır tarlalarını ve nehrin kenarındaki sazlıklara ulaşan çayırları görüyorsun. Burada karşında durduğumu görüyorsun ve sesimi duyuyorsun; ama sana tüm bunların –evet, şimdi gökte parlayan yıldızdan ayaklarımızın altındaki yere kadar– sana tüm bunların rüyalar ve gölgeler olduğunu söylüyorum; gerçek dünyayı gözlerimizden saklayan gölgeler. Gerçek bir dünya var ama bu gördüğümüz şeyin, bu büyünün ötesinde, 'beyhude koşuşturmaların, ikbal hayallerinin'* ötesinde, bir perdenin ötesinde. Herhangi bir insan daha önce bu perdeyi kaldırdı mı bilmiyorum; ama şunu biliyorum ki Clarke, bu gece bu perdenin gözlerinizden kalktığını göreceğiz. Tüm bunların garip bir saçmalık olduğunu düşünüyor olabilirsin; acayip de olabilir ama bu doğru ve eskiler perdeyi kaldırmanın ne anlama geldiğini biliyorlardı. Buna Tanrı Pan'ı görmek diyorlardı."

Clarke ürperdi; nehrin üzerinde toplanmaya başlayan beyaz sis serindi.

"Gerçekten de harikulade," dedi. "Söylediğin şey doğruysa

George Herbert'ın "Dotage" adlı şiirinden alıntı. –*yhn*

Raymond, garip bir dünyanın eşiğinde duruyoruz. Bıçak olmazsa olmaz herhalde?"

"Evet, gri maddede hafif bir sıyrık o kadar; bazı hücrelerin azıcık yeniden düzenlenmesi, yüz beyin uzmanından doksan dokuzunun gözden kaçıracağı kadar mikroskobik bir değişiklik. Canını 'dükkân' ile sıkmak istemiyorum, Clarke; sana teknik detaylardan oluşma oldukça etkileyici duran bir malumat yığını verebilirim ama şu anda olduğundan daha aydınlanmış olmazsın. Ama sanırım gazetenin ücra köşelerinden kaçamak bakışlarla beyin fizyolojisinde yakın zamanlarda atılmış dev adımları okumuşsundur. Geçen gün Digby'nin teorisi ve Browne Faber'ın keşifleri hakkında bir paragraf gördüm. Teoriler ve keşifler! Onların şimdi ulaştığı yere ben on beş sene önce ulaşmıştım ve son on beş yıldır boş durmadığımı söylememe de gerek yok. On sene önce hedefe ulaştığımı söylediğim zaman kastettiğim keşfi beş sene önce yaptığımı söylersem yeterli olur herhalde. Senelerce uğraştıktan, karanlıkta el yordamıyla yolumu bulmaya çalışıp didindikten, hüsran ve bazen de çaresizliğe kapılıp belki de benim aradığım şeyi arayan başkaları da vardır düşüncesiyle elimin ayağımın buz kestiği onca gün ve geceden sonra nihayet ruhumda ani bir neşenin kıpırtısını hissettim ve uzun yolculuğun sonuna geldiğimi fark ettim. Tamamen tesadüfi bir biçimde, boş bulunduğum bir anda aklıma gelen bir düşünceyi aşina olduğum ve daha önce yüzlerce kez geçtiğim yollardan geçirince büyük gerçeklik gözlerimin önünde patladı ve görüş hattıma koca bir dünyanın, bilinmeyen bir düzlemin ayrıntıları girdi; kıtalar ve adalar, (bildiğim kadarıyla) bir İnsan gözlerini kaldırıp güneşi ve göğün yıldızlarını, gözlerini indirip sessiz toprağı gördüğünden beri üzerinde hiçbir geminin yelken açmadığı okyanuslar. Tumturaklı bir dil kullandığımı düşünüyor olabilirsin Clarke ama bunları mecaza başvurmadan açıklamak

çok zor. İma ettiğim şeyin sade bir şekilde anlatılıp anlatılamayacağından emin değilim. Örneğin bizim bu dünyamız telgraf tel ve kablolarıyla güzelce sarılmış durumda; düşünce, düşünce hızından yalnızca biraz daha yavaş bir biçimde gün doğumundan batımına, kuzeyden güneye aktarılıyor, şelaleleri ve çölleri geçiyor. Günümüzde bir elektrikçinin arkadaşlarıyla birlikte çakıllarla oynuyor olduklarını ve bunları dünyanın temelleri sandıklarını birdenbire fark ettiklerini düşün; bu adamın uzayın en uzak noktasının akımın önünde açık olduğunu, insanların sözcüklerinin güneşe ve güneşin ötesine ve sistemlerin ötesine anında gidebildiğini, belagatli konuşan insanların sesinin izanımızın almadığı kimsesiz boşluklarda yankılandığını düşün. Mukayese açısından bakılırsa epey başarılı bir mukayese yaptım; şimdi o akşam hissettiğim şeyi biraz olsun anlayabilmişsindir. Bir yaz akşamıydı ve vadi şu anki gibi görünüyordu; burada duruyordum ve önümde iki dünyanın, maddenin ve ruhun dünyasının arasında dile ve akla getirilemeyen dev uçurumunu görüyordum; koca boşluğun önümde boylu boyunca uzandığını görüyordum ve o anda dünya ile bilinmeyen kıyı arasında bir ışık köprüsü kuruldu ve uçurum aşıldı. Dilersen Browne Faber'ın kitabına bak, günümüzde biliminsanları beyindeki bazı sinir hücrelerinin varlığını ya da ne işe yaradıklarını açıklayamıyorlar. O hücrelerin oluşturduğu grup resmen kiralık bir arazi, fantastik teoriler için atık toplama merkezi. Ben Browne Faber ve uzmanların durduğu yerde durmuyorum, büyük resimde o sinir merkezlerinin olası işlevleri konusunda hayli bilgi sahibiyim. Tek bir dokunuşumla onları işler hale getirebiliyorum, tek bir dokunuşumla akımı serbest bırakabiliyorum, tek bir dokunuşla iki dünya arasındaki iletişimi tamamlayabiliyorum. Bu dünya, yani duyular dünyası ile – bu cümleyi daha sonra tamamlayabileceğiz. Evet, bıçak gerekli; ama o bıçağın ne gibi

bir etki yaratacağını düşün. Duyunun sapasağlam duvarını tamamen yerle bir edecek ve muhtemelen, insan yaratıldığından bu yana ilk kez bir ruh ruhdünyasına bakacak. Clarke, Mary tanrı Pan'ı görecek!"

"Peki, bana yazdığın şeyi hatırlıyor musun? Mary'nin—"

Geri kalanını doktorun kulağına fısıldadı.

"Hiç de bile, hiç de bile. Saçmalık. Seni temin ederim. Bu şekliyle gayet iyi; bundan hayli eminim."

"İyi düşün, Raymond. Bu büyük bir sorumluluk. Ters giden şeyler olabilir; hayatının sonuna kadar pişmanlık çekebilirsin."

"Hayır sanmam, en kötüsü olsa bile. Bildiğin üzere Mary'yi çocukken berbat bir yerden ve neredeyse kesin bir açlıktan ölme halinden kurtardım; bence onun hayatı benim, nasıl istersem öyle kullanırım. Gel, geç oluyor; içeri girelim."

Dr. Raymond önden eve girdi, salonu geçti ve uzun, karanlık bir koridorda yürümeye başladı. Cebinden bir anahtar çıkarıp ağır bir kapıyı açtı ve Clarke'a laboratuvara girmesini işaret etti. Laboratuvar eskiden bir bilardo odasıydı ve içerisi, tavanın ortasındaki cam kubbe sayesinde aydınlatılıyordu. Doktor üstüne düşen hüzünlü bir gri ışık altında ağır gölgeliği olan bir lamba yaktı ve odanın ortasındaki masanın üzerine koydu.

Clarke etrafına baktı. Duvarlar neredeyse hiç görünmüyordu; dört bir yanı ağzına kadar farklı renk ve şekillere sahip şişeler ve beherlerle doluydu ve bir köşede bir Chippendale kitaplık vardı. Raymond kitaplığı işaret etti.

"Oswald Crollius'un parşömenini görüyor musun? Bana yolu gösteren ilk insanlardan biri oydu ama sanırım kendisi o yolu bulamamıştı. Garip bir deyişi var: 'Her bir buğday tanesinde bir yıldızın ruhu saklıdır.'"

Laboratuvarda çok mobilya yoktu. Ortadaki masa, bir kö-

şede taştan bir lavabo, Raymond ve Clarke'ın oturdukları iki koltuk; ve bir de odanın en ucundaki garip görünümlü bir sandalye. Clarke sandalyeye baktı ve kaşlarını kaldırdı.

"Evet, o sandalye," dedi Raymond. "Hatta yerine koyalım." Ayağa kalktı ve sandalyeyi ışığın altına sürükledi, kaldırıp indirmeye başladı, arkasını farklı açılara getirdi ve ayak dayama yerini ayarladı. Hayli rahat görünüyordu. Doktor sandalyenin kollarıyla uğraşırken Clarke elini yumuşak ve yeşil kadifenin üzerinde gezdirdi.

"Şimdi Clarke, rahatına bak. Birkaç saatlik bir işim var. Bazı şeyleri son âna bırakmak zorunda kaldım."

Raymond lavabonun başına gitti ve Clarke sıkılarak doktorun bir dizi şişenin üzerine eğilip krözenin altını yakmasını izledi. Doktor büyük lamba gibi gölgeliği olan küçük bir el lambası taşıyordu ve gölgelerin içinde oturan Clarke büyük, loş odaya bakıyor, birbiriyle kontrast içinde olan parlak ışık ve belirsiz karanlığın oluşturduğu tuhaf etkiyi düşünüyordu. Bir süre sonra garip bir koku aldı. İlk başta belli belirsizdi ve koku güçlenince aklına bir kimyagerin dükkânı ya da ameliyathane gelmemesine şaştı. Clarke aylakça kokuyu analiz etmeye çalıştığını fark etti. Yarı bilinçli bir şekilde on beş sene önce evinin yakınlarındaki ormanda ve çayırlarda gezdiği günü düşünmeye başladı. Ağustosun başıydı ve alev alev bir gündü. Sıcaklık tüm şeyleri ve mesafeleri belli belirsiz bir sisle çerçevelemişti ve termometreye bakan insanlar anormal bir durum olduğundan bahsediyor, neredeyse tropik bir sıcaklık olduğunu söylüyorlardı. Garip bir şekilde ellilerdeki o müthiş sıcak gün tekrar Clarke'ın hayal gücünde canlandı; sersemletici, her şeye sinen güneş ışığı hissi laboratuvarın gölgelerini ve ışıklarını ortadan siliyordu ve bir kez daha sıcak havanın dalgalar halinde yüzüne çarptığını hissetti, çimlerden yükselen parıltıyı gördü ve yaz günlerinde yükselen muhtelif mırıltıları duydu.

"Umarım koku seni huzursuz etmez, Clarke; zararlı değil. Biraz uykunu getirebilir o kadar."

Clarke sözcükleri son derece net duyuyor, Raymond'ın onunla konuştuğunu biliyordu ama ne kadar uğraşırsa uğraşsın rehavetini üzerinden atamıyordu. Yalnızca on beş sene önce kendi başına yaptığı yürüyüşü düşünebiliyordu; çocukluğundan beri bildiği tarlalara ve ormana en son o zaman bakmıştı ve şimdi bir resim gibi pırıl pırıl bir ışık altında tekrar karşısındaydılar. Ayrıca burun deliklerine yazın kokusu geliyordu. Çiçek kokuları, orman kokuları, yeşil derinliklerdeki serin gölgelerin kokularını güneşin ısısı çekip çıkarıyordu ve kollarını kocaman açmış halde gülümseyerek yatan güzel toprağın kokusu karşısında boyun eğdi. Düşünde uzun zaman önce yaptığı gibi tarlalardan ormana girdi, ışıl ışıl kayın ağaçları arasındaki dar yoldan geçti; ve rüyada kalker taşından akan su damlaları berrak bir melodi gibi duyuluyordu. Düşünceleri sapıp başka düşüncelerle karışmaya başladılar; kayın ağaçlı yol pırnallar arasındaki bir patikaya dönüştü, orada burada daldan dala tırmanan sarmaşıkların dalgalı filizlerinden mor üzümler sarkıyordu ve pırnalların karanlık gölgelerine zıt bir şekilde yabani bir zeytin ağacının az sayıdaki gri-yeşil yaprakları kendini belli ediyordu. Rüyanın derin katmanları içinde olan Clarke, babasının evinden uzanan yolun onu keşfedilmemiş bir taşraya getirdiğinin bilincindeydi ve her şeyin ne kadar garip olduğunu düşünüyordu ki birdenbire yazın mırıltıları ve fısıltılarının yerini tüm şeylerin üzerine düşermiş gibi duran sonsuz bir sessizlik aldı. Orman sustu ve zamanda bir an için insan ya da hayvan, canlı ya da ölü olmayan, hepsinin karışımı olan, tüm şeylerin formunda olan ama bir formu olmayan bir varlıkla yüz yüze geldi. Ve o anda beden ve ruhun töreni sona erdi ve bir ses haykırdı: "Hadi gidelim." Sonrası yıldızların ötesindeki karanlığın karanlığı, daimi karanlık.

Clarke irkilerek uyandığında Raymond yeşil bir şişenin içine yağa benzeyen bir sıvıdan birkaç damla koydu ve ağzını sıkıca kapadı.

"Uyukluyordun," dedi; "yolculuktan ötürü yorulmuş olmalısın. İşim bitti. Gidip Mary'yi getireceğim; on dakikaya dönmüş olurum."

Clarke arkasına yaslandı ve şaşırdı. Bir rüyadan diğerine geçiş yapmış gibiydi. Laboratuvarın duvarlarının eriyip gözden kaybolmasını, gözlerini Londra'da açmayı ve kendi uykulu fantezilerinden titreyerek uyanmayı bekledi. Ama sonunda kapı açıldı ve içeri doktorla birlikte on yedi yaşlarında, bembeyaz kıyafetler içinde bir kız girdi. Kız o kadar güzeldi ki Clarke doktorun kendisine mektupta yazmış olduklarına anlam verebildi. Kızın yüzü, boynu ve kolları kızarmıştı ama Raymond hiç oralı değildi.

"Mary," dedi, "vakit geldi. Son derece özgürsün. Kendini tamamen bana emanet etmek istiyor musun?"

"Evet, tatlım."

"Bunu duyuyor musun, Clarke? Sen şahidimsin. Sandalye şurada, Mary. Epey rahat. Otur ve arkana yaslan. Hazır mısın?"

"Evet, tatlım, tamamen hazırım. Başlamadan önce bana bir öpücük ver."

Doktor durdu ve onu dudaklarından nazikçe öptü. "Şimdi gözlerini kapa," dedi. Kız yorgunmuş ve uyumak istiyormuş gibi gözlerini kapadı. Raymond yeşil şişeyi kızın burun deliklerinin altına tuttu. Kızın yüzü elbisesinden daha beyaz bir hal aldı; bedeni hafifçe kıpırdandı ama sonra içindeki güçlü teslimiyet hissiyle dua etmeye hazırlanan küçük bir çocuk gibi kollarını göğsünün üzerinde kavuşturdu. Lambanın ışığı üzerine düşüyordu. Clarke kızın yüzündeki değişikleri izledi, yaz bulutları güneşin önünde süzülürken tepelerin uğradığı değişime benziyordu.

Kız sonra bembeyaz ve hareketsizce yatmaya başladı. Doktor kızın göz kapaklarından birini kaldırdı. Bilinçsizdi. Raymond kollardan birini hayli çekti ve sandalyenin arkası dümdüz oldu. Clarke doktorun kızın saçının tepesinden orayı tıraş eder gibi bir daire kestiğini ve lambayı yaklaştırdığını gördü. Raymond küçük bir kutudan parıltılı bir alet çıkardı ve Clarke ürpererek arkasını döndü. Başını tekrar çevirdiğinde doktor açtığı küçük yarayı sarıyordu.

"Beş dakika içinde uyanır." Raymond son derece sakindi. "Başka bir işlem kalmadı; yalnızca bekleyeceğiz."

Dakikalar yavaşça geçiyordu; yavaş, ağır bir tik tak sesi duyuyorlardı. Koridorda eski bir saat vardı. Clarke midesinin bulandığını, bayılacak gibi olduğunu hissediyor, dizleri titriyor, ayakta durmakta zorlanıyordu.

Birdenbire gözlerinin önünde kız derin derin iç çekti, kaybolan renk yanaklarına geri döndü ve gözlerini açtı. Clarke ümitsizliğe kapıldı. Kızın gözlerinde korkunç bir ışık yanıyordu, gözleri uzaklara bakıyorlardı. Yüzüne büyük bir merak ifadesi yerleşti ve ellerini uzatıp görünmez bir şeye dokunmaya çalıştı; ama anında merak kayboldu ve yerini berbat bir dehşete bıraktı. Yüzündeki kaslar çirkin bir şekilde kasıldı ve çarpıldı ve tepeden tırnağa titremeye başladı; ruhu et evinin içinde debeleniyor ve titriyor gibiydi. Korkutucu bir görüntüydü ve Clarke aceleyle öne çıktı, çığlıklar atarak yere düşen kızı tuttu.

Üç gün sonra Raymond, Clarke'ı Mary'nin yattığı yatağa götürdü. Kız tamamen uyanıktı, başını bir o yana bir bu yana yatırıyordu ve boş boş sırıtıyordu.

"Evet," dedi doktor hayli soğukkanlı bir şekilde, "yazık oldu; ümitsiz bir ebleh. Ama yapacak bir şey yoktu; en nihayetinde Yüce Tanrı Pan'ı gördü."

II
Bay Clarke'ın Anı Defteri

Dr. Raymond tarafından Yüce Tanrı Pan'la yaptıkları garip deneye tanık olması için seçilen beyefendi Bay Clark karakterinde garip bir ihtiyat ve merak karışımı barındıran bir adamdı; ayık olduğu zamanlarda gizlemediği bir tiksintiyle olağandışı ve eksantrik şeyler üzerine düşünürdü ama kalbinin derinliklerinde insanın doğasındaki müphem ve ezoterik unsurlar konusunda dikkatli bir merak yatıyordu. Raymond'ın davetine icabet ettiğinde de bu temayülü ağır basmıştı, zira doktorun teorilerinin eskiden beri çılgınca bir saçmalık olduğu görüşüne sahip olsa da içten içe fantastik olana dair inancına sarılıyordu ve inancının doğru olduğunu görmek onu memnun ederdi. Kasvetli laboratuvarda tanık olduğu dehşetler belli bir dereceye kadar faydalıydı; pek itibarlı olduğu söylenemeyecek bir işe müdahil olduğunun bilincindeydi ve sonraki senelerde cesurca sıradan olaylara tutundu ve okült araştırmalardan tamamen imtina etti. Homeopatik bir prensibi uyarınca bir süre için seçkin medyumların seansına katıldı, zira bu beyefendilerin beceriksizce yaptığı numaraların her türden mistisizme karşı midesinin bulanmasına yol açacağını ummuştu ama devası onur kırıcı olmasına karşın etkili değildi. Clarke halen daha görünmez olanın hasretini çekiyordu ve bilinmez bir dehşetle ürperen ve sarsılan Mary'nin yüzü hafızasından yavaş yavaş kaybolunca eski tutkusu azar azar yine kendini göstermeye, ağırlığını koymaya başladı. Gün-

lerini hem ciddi hem de kârlı meşgaleler ile geçirdiği için akşam olunca rahatlamanın cazibesi ağır basıyordu. Özellikle de kış aylarında ateş, tertipli bekâr dairesine sıcak parıltısını yaymış, dirseğinin yanında bordo bir şarap şişesi dururken. Yemeğini sindirdikten sonra kısa bir süre akşam gazetesini okuma rolüne soyunuyordu ama kabak tadı vermiş haber kataloğundan hemen sıkılıyor, ocaktan hoş bir uzaklıkta bulunan eski bir Japon masasına doğru sıcak bir arzuyla bakıyordu. Reçel dolu bir dolabın önünde duran küçük bir çocuk gibi birkaç dakika boyunca kararsızca tereddüt ettikten sonra şehveti her daim galip geliyordu ve sandalyesini çekiyor, bir mum yakıyor ve masasına oturuyordu. Çekmeceleri ağzına kadar muazzam derecede marazi belgelerle doluydu ve çekmecelerin bir tanesinde bakımlı, büyük bir el yazması cilt vardı. Bunun içine acı içinde de olsa koleksiyonunun mücevherlerini yazıyordu. Clarke'ın yayımlanmış literatüre karşı sağlam bir hürmetsizliği vardı; inanılmaz derecede manevi hikâyelere karşı bile basılı oldukları takdirde ilgisini kaybediyordu; tek keyfi "Şeytanın Varlığını Kanıtlamak İçin Anılar" adını verdiği şeyi okumak, derlemek ve yeniden düzenlemekti ve bu işle meşgul olduğu akşamlar zamanın nasıl geçtiğini anlamıyor, geceler kısacık geliyordu.

Sis yüzünden iyice kararmış ve don yüzünden buz gibi olan çirkin bir aralık gecesi Clarke akşam yemeğini aceleyle yedi ve âdeti olan gazeteyi eline alıp yerine koyma ritüeline tenezzül bile etmedi. Odada iki ya da üç kez volta attıktan sonra masasının başına geldi, bir an için durdu ve sonra oturdu. Arkasına yaslandı, bağımlı olduğu düşlerden birine kendini kaptırdı ve en sonunda kitabını çıkarıp son yazdığı kısmı açtı. Clarke'ın yuvarlak ve nizami yazısıyla sık bir şekilde neşredilmiş üç ya da dört sayfa vardı ve en başına nispeten büyük harflerle başlayan kelimelerle şöyle yazmıştı:

Dostum Dr. Phillips'in anlattığı Müstesna Hikâye. Beni burada yazılı olan her şeyin kesinlikle ve tamamen Doğru olduğu konusunda temin ediyor ama Mevzubahis Kişilerin Soyadlarını ya da Olağanüstü Olayların vuku bulduğu Yeri söylemekten imtina ediyor.

Bay Clarke hikâyeyi onuncu kez okumaya başladı. Arada sırada arkadaşı ona hikâyeyi anlatırken kurşun kalemle aldığı notlara bakıyordu. Belli bir düzeyde yazın yeteneği olmasıyla gurur duymak hoşuna gidiyordu; güzel bir tarzı olduğunu düşünüyordu ve olayları dramatik bir düzene sokma uğraşına giriyordu. Şu hikâyeyi okudu:

Bu hikâyedeki kişilerden Helen V., eğer yaşıyorsa şu anda yirmi üç yaşlarında bir kadın olmalı, Rachel M. ise öldü, diğer hanımefendiden bir yaş daha gençti. Trevor W. ise bir embesil, on sekiz yaşında. Bu insanlar hikâyenin yaşandığı döneminde Galler sınırındaki bir köyün sakinleriydi. Köy Roma işgali zamanında nispeten önemli bir noktaydı ama artık en fazla beş yüz kişinin yaşadığı dağınık bir mezra sayılır. On kilometre rakıma sahiptir ve etrafı büyük, pitoresk bir ormanla çevrilidir.

On bir sene kadar önce Helen V. nispeten garip şartlar altında köye gelmiş. Öksüz olduğu için bebekken uzak bir akrabası tarafından evlat edinilmiş. Bu kişi, küçük kızı on iki yaşına gelene kadar kendi evinde büyütmüş. Bir çocuğun kendi yaşında oyun arkadaşları olmasının daha iyi olacağını düşünerek daha sonra yerel gazetelerden birkaçına ilan vererek on iki yaşındaki bir kız için rahat bir çiftlik evi aramaya başlamış. Bu ilana yukarıda bahsedilen köyde yaşayan hali vakti yerinde, Bay R. adında bir çiftçi cevap vermiş. Referanslarının tatminkâr çıkması üzerine beyefendi evlatlık kızını Bay R.'ye göndermiş ve beraberinde gönderdiği mektupta kızın kendine ait bir odası olmasını ve hayatta hangi konumda olacağı konusunda yeterli

öğrenime sahip olduğundan ötürü eğitimi konusunda vasilerin kaygılanmamasını tembihlemiş. Hatta Bay R.'ye kızın kendi meşgalelerini bulmasına ve zamanını istediği gibi geçirmesine izin verilmesi gerektiği söylenmiş. Bay R. kızı gereğince en yakın istasyonda, evinden on bir kilometre uzaklıktaki bir kasabada karşılamış ve kızın eski hayatı ve onu evlat edinen babası hakkında suskun olması dışında sıradışı hiçbir şey gözlememiş. Kız aslında köyün sakinlerinden son derece farklı bir görünüme sahipmiş; derisi soluk, açık zeytin renginde ve yüz hatları keskin, yabancı bir karaktere sahipmiş. Çiftlik hayatına kolaylıkla uyum sağlamış ve diğer çocuklar arasında da çok sevilen biri haline gelmiş. Kız eğlenmek için ormanda gezintiye çıktığında çocuklar da bazen onunla birlikte gidiyormuş. Bay R. kızın erken ettikleri kahvaltıdan hemen sonra direkt olarak kendi başına dışarı çıktığını ve hava kararıktan sonra geri döndüğünü söylüyor. Genç bir kızın o kadar saat kendi başına durmasından rahatsız olunca onu evlat edinen kişiyle iletişim kurmuş ve kızı evlatlık alan kişi kısaca Helen'ın ne isterse onu yapması gerektiğini söylemiş. Kış vakti orman yolları geçilmez olduğunda zamanının büyük bölümünü odasında geçiriyor, akrabasının talimatları gereğince kendi başına uyuyormuş. Köye gelişinden yaklaşık bir sene sonra ormana yaptığı gezilerden birinde bu kızın bağlantılı olduğu müstesna olaylardan ilki gerçekleşmiş. Önceki kış son derece sert geçmiş, epey kar yağmış ve don benzeri görülmemiş bir süre devam etmiş. Sonraki yaz ise aşırı ısısından ötürü bir o kadar dikkat çekmiş. Bu yazın en sıcak günlerinden birinde Helen V. ormandaki uzun yürüyüşlerinden birini yapmak için evden ayrılmış ve her zamanki gibi öğle yemeği için yanına biraz ekmek ve et almış. Ormanın en yüksek kısmını boydan boya geçen eski Roma Yolundaki tarlalara giden birkaç adam onu görmüşler ve hatta neredey-

se tropik bir sıcaklık olmasına karşın kızın şapkasını çıkarmış olduğunu görüp şaşırmışlar. Joseph W. adında bir işçi Roma Yolu yakınındaki ormanda çalışıyormuş ve saat on ikide küçük oğlu Trevor adama ekmek ve peynir götürmüş. Yemekten sonra o sırada yedi yaşında olan çocuk, babasının yanından ayrılmış ve söylediğine göre ormanda çiçek aramaya gitmiş. Oğlunun keşfettiği şeyler karşısında bağırarak şaşırdığını duyan babası herhangi bir endişe duymuyormuş. Ama birdenbire korkunç çığlıklar duyunca korkuya kapılmış. Oğlunun gittiği yönden muazzam bir dehşet içinde çığlıklar geldiğini duyar duymaz aletlerini bırakıp neler olduğunu görmek üzere koşmuş. Sese doğru gidince oğluyla karşılaşmış. İnanılmaz derecede korkuya kapılmış olan oğlu da onun geldiği yöne doğru koşuyormuş. Neler olduğunu sorunca çocuk bir demet çiçek topladıktan sonra yorulduğunu ve çimlere yatıp uyuduğunu anlatmış. Sonra garip bir ses, bir tür şarkı duyup birdenbire uyandığını ve dalların arasından bakınca Helen V.'nin çimlerde "garip ve çıplak bir adam" ile oyun oynadığını görmüş ama adamı daha fazla betimleyecek durumda değilmiş. Çok korkmuş ve haykırarak koşmaya başlamış. Joseph W. oğlunun gösterdiği yöne doğru yürüyünce Helen V.'nin bir açıklığın ya da kömürcülerin bıraktığı boş bir alandaki çimlerin ortasında oturduğunu görmüş. Sinirli bir şekilde onu oğlunu korkutmakla suçlamış ama kız suçlamayı tamamen reddetmiş ve çocuğun anlattığı "garip adam" içeren hikâyeye gülüp geçmiş. Joseph W. da hikâyeyi pek inandırıcı bulmadığından ötürü çocuğun irkilerek uyandığı sonucuna varmış ama Trevor hikâyesinde ısrarcıymış. Ve öylesine endişeli bir hali varmış ki babası, annesinin yatıştırabileceğini umarak onu eve götürmüş. Ama çocuk haftalarca anne babasını kaygılandırmış; huzursuz ve garip bir hali varmış, kulübeden kendi başına çıkmayı reddediyormuş ve geceleri, "Ormandaki

adam! Baba! Baba!" diye haykırarak tüm ev ahalisini ayağa dikiyormuş.

Ama zaman içinde olayın etkisi yitip gider gibi olmuş ve üç ay sonra kadar mahalledeki bir beyefendinin evine ziyarete giden babasına eşlik etmiş. Joseph W. bu beyefendi için arada sırada iş yapıyormuş. Adamlar çalışma odasına girmiş ve küçük çocuğu koridorda oturur halde bırakmışlar. Birkaç dakika sonra, beyefendi W.'ya talimatları verirken kulak tırmalayan bir çığlık ve bir düşme sesiyle korkuya kapılmışlar. Aceleyle koridora çıktıklarında çocuğun baygın bir şekilde yerde yattığını, yüzünün dehşetle çarpıldığını görmüşler. Derhal doktor çağırmışlar ve incelemeden sonra çocuğun ani bir şok geçirerek bir tür nöbet geçirdiği ortaya çıkmış. Çocuk yatak odalarından birine götürülmüş ve bir süre sonra bilinci yerine gelmiş ama hemen sonra tabibin şiddetli isteri olarak betimlediği bir haletiruhiyeye girmiş. Doktor çocuğa güçlü bir yatıştırıcı iğne yapmış ve iki saat sonrasında kendi başına yürüyecek hale geldiğini belirtmiş. Koridordan geçerlerken korku nöbeti tekrar, bu sefer daha şiddetli bir şekilde başlamış. Babası çocuğun bir nesneyi işaret ettiğini ve o eski haykırışı tekrarladığını fark etmiş: "Ormandaki adam." Çocuğun işaret ettiği yere bakınca kapılardan birinin üzerindeki duvara gömülü grotesk bir görünüme sahip taş bir büst görmüş. Görünüşe göre evin sahibi evde yakın zamanda birtakım değişiklikler yapmış ve birkaç ofis inşa etmek için temel kazarken adamlar anlaşıldığı kadarıyla Roma döneminden kalma garip bir büst bulup demin anlatılan yere yerleştirmişler. Bölgedeki en deneyimli arkeologlar bunun bir faun ya da satir büstü olduğunu söylemişler. (Dr. Phillips kendisi de büstü görmüş ve kendisi, yoğun kötülüğün böylesine canlı bir temsilini daha önce hiç görmediği konusunda beni temin etti.)

Ne sebepten olursa olsun bu ikinci şok Trevor'a fazla gel-

miş ve şu anda zekâ geriliğinden mustarip. İyileşecek gibi de durmuyor. Olay, zamanında hayli yaygara kopmasına sebep olmuş ve Helen, Bay. R. tarafından yakınen sorgulanmış ama bir sonuç elde edememiş, zira kız Trevor'u korkuttuğunu ya da herhangi bir şekilde ona saldırdığını kesin bir dille reddediyormuş.

Bu kızın adının ilişkili olduğu ikinci olay ise altı sene kadar önce gerçekleşmiş ve inanması çok daha zor.

1882 yazının başında Helen mahalledeki müreffeh bir çiftçinin kızı olan Rachel M. ile son derece garip bir arkadaşlık kurmuş. Helen'dan bir yaş daha küçük olan bu kız çoğu insan tarafından iki kızdan daha güzeli olarak nitelendiriliyormuş ama yaşlanınca Helen'ın yüz hatları epey yumuşamış. Mümkün olan tüm fırsatlarda bir araya gelen iki kız tam bir zıtlık içindelermiş. Bir tanesinin açık, zeytin renginde teni varmış ve İtalyanları andırıyormuş. Diğeri ise kırsal bölgelerimizde pek rastlanır olan kırmızı ve beyaz ten rengine sahipmiş. Köyde Helen'ın bakımı için Bay R.'ye yapılan ödemelerin son derece fazla olduğu ve küçük kızın bir gün akrabasından büyük miktarda para miras alacağı söylentisinin dolaştığını belirtmemiz gerek. Bu yüzden Rachel'ın ebeveynleri kızlarının Helen'la arkadaşlık etmesine ses çıkarmıyor, hatta bu samimiyeti teşvik ediyorlarmış. Gerçi artık buna pişmanlar. Helen ormana karşı olağanüstü bir sevgi beslemeye devam ediyormuş ve Rachel birkaç kez ona eşlik etmiş. İki arkadaş sabahın erken saatlerinde yola çıkıp hava kararana kadar ormanda kalıyorlarmış. Bu gezilerden sonra bir ya da iki kez Bayan M. kızının davranışlarının biraz tuhaflaştığını düşünmüş; halsiz ve hülyalı duruyormuş ve "kendinde olmadığı" ifade edilmiş ama bu tuhaflıkların üzerinde durulmayacak denli ehemmiyetsiz olduğu düşünülmüş. Ama bir akşam Rachel eve geldikten sonra annesi kızının

odasından boğuk ağlama sesleri duymuş ve içeri girdiğinde kızın yarı çıplak bir biçimde yatağında yattığını ve son derece sıkıntılı durduğunu görmüş. Rachel annesini görür görmez haykırmış: "Ah anne, anne, neden Helen'la ormana gitmeme izin verdin?" Bayan M. böylesine garip bir soru karşısında şaşmış ve sorular sormaya başlamış. Rachel ona çılgın bir hikâye anlatmış. Anlattığına göre–

Clarke kitabı sertçe kapadı ve sandalyesini ateşe doğru çevirdi. Arkadaşı bir akşam onun oturduğu sandalyede oturup hikâyeyi anlattığında Clarke kitapta bıraktığı yerden kısa bir süre sonra dehşetle ayağa fırlayıp sözünü kesmişti. "Tanrım!" demişti, "ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu? Bu inanılmaz, korkunç; erkek ve kadınların yaşayıp öldüğü, kederle mücadele edip kazandıkları ya da kaybettikleri ve senelerce garip talihlerinin yasını tuttukları ve ıstırabını çektikleri bu sessiz dünyada böyle şeyler asla olamaz; bu olamaz, Phillips, böyle şeyler olamaz. Bir açıklaması olmalı, bu dehşetten bir çıkış olmalı. Böylesi bir şey mümkün olsa, dostum, dünyamız bir kâbusa dönerdi."

Ama Phillips hikâyesini anlatmayı bitirmiş ve sözlerini şöyle noktalamıştı:

"Ortadan kayboluşu halen bir gizem; güpegündüz ortadan kaybolmuş; bir baktıklarında çayırın üzerinde yürüyormuş ve tekrar baktıklarında kız orada değilmiş."

Clarke ateşin başında otururken olayı kafasında tekrar evirip çevirdi ve aklı tekrar ürperip kendi kabuğuna çekildi. Böylesine berbat, ağza alınmaz şeylerin insan etine muzaffer bir biçimde nüfus etmiş olması karşısında dehşete düşüyordu. Önünde arkadaşının tasvir ettiği ormandaki yeşil yol uzanıyordu; sallanan yaprakları ve çimdeki titrek gölgeleri, güneş ışığını ve çiçekleri ve uzakta, çok uzakta iki figürün ona doğru geldiğini gördü. Biri Rachel idi ama peki ya diğeri?

Clarke tüm bunlara inanmamak için elinden geleni yapıyordu ama hikâyenin sonuna kendisi şu sözcükleri eklemişti:

ET DIABOLUS INCARNATE EST. ET HOMO FACTUS EST.*

* Ve (bir) şeytan ete kemiğe büründü. Ve insan oluştu. –*çn*

III
Dirilişler Şehri

"Herbert! Yüce Tanrım! Nasıl olur?"

"Evet, benim adım Herbert. Sanırım ben de senin yüzünü tanıyorum ama adını çıkaramadım. Hafızam berbattır."

"Wadhamlı Villiers'yi hatırlamadın mı?"

"Aa, evet evet. Affedersin, Villiers, eski bir üniversite arkadaşımdan dilendiğimi fark etmemiştim. İyi geceler."

"Sevgili dostum, aceleye gerek yok. Evim çok yakın ama henüz oraya gitmeyelim. Shaftesbury Caddesi'nde yürüyelim mi biraz? Ama tanrı aşkına, bu hale nasıl geldin, Herbert?"

"Uzun hikâye, Villiers, garip de bir hikâye. Ama istersen anlatayım."

"Hadi gel o zaman. Gir koluma, pek güçlü durmuyorsun."

Uyumsuz ikili Rupert Sokağı'nda yavaşça yürümeye başladı. Bir tanesi kirli, kötü duran paçavralar içindeydi ve diğeri ise tam bir sosyete üniforması giyiyordu; temiz, gösterişli ve son derece pahalı kıyafetleri vardı. Villiers küçük bir şişe sokulgan Chianti eşliğinde çok çeşitli muhteşem bir akşam yemeği yediği restorandan çıkmıştı ve neredeyse kronikleşmiş bir biçimde kapının yanında bir süre durmuş, loş ışıklı Londra sokaklarının her köşesinde her dakika ve her saat bulunan gizemli olay ve kişileri aramak üzere etrafına bakıyordu. Villiers Londra yaşamının bu tür çapraşık labirentleri ve sapa yollarını kâşifi olmayı bir gurur meselesi olarak görüyordu ve bu kazançsız meşgaleye öylesine

özenli bir çaba harcıyordu ki gösterdiği çaba ciddi bir mesleğe layıktı. Lamba direğinin yanında durmuş gelip geçeni saklamadığı bir merakla ve yalnızca sistematik bir biçimde yemek yiyen birine has bir ciddiyetle incelerken aklında şu formülü kurgulamıştı: "Londra'ya karşılaşmalar şehri adı verilir; oysaki bundan fazlasıdır, o, Dirilişler şehridir." Dalmış olduğu bu düşünce birdenbire dirseğindeki acınası bir mızmızlanma, müessif bir sadaka münacatı ile kesilmişti. Kızgınca başını çevirince nispeten yapmacık olan düşüncesinin ete kemiğe bürünmüş kanıtıyla karşılaşınca şok olmuştu. Yüzü yoksulluk ve rezaletle değişmiş ve biçimsizleşmiş, bedeni yağlı ve bol gelen paçavralarla kaplı bir şekilde eski dostu Charles Herbert'ın durduğunu görmüştü. Charles ile şenlikli ve bilgelik dolu on iki dönem geçirdikten sonra aynı gün mezun olmuşlardı. Dostlukları farklı meslekler ve çeşitli ilgilerinden ötürü bölünmüştü ve Villiers, Herbert'ı son gördüğünden bu yana altı sene geçmişti; şimdi karşısındaki enkaza keder ve şaşkınlıkla bakıyor, bir yandan da onu böylesi kasvetli bir duruma ne gibi iç karartıcı bir olaylar zincirinin sürüklemiş olabileceğini merak ediyordu. Villiers hem şefkat hem de gizem oyunlarındaki bir amatörün keyfini hissediyordu ve restoranın dışında sakince durup düşündüğü şeylerden ötürü kendini tebrik etti.

Bir süre sessizce yürüdüler ve birden fazla kişi iyi giyimli bir adamla bariz bir dilencinin kol kola yürüdüğünü görünce şaşkınca bakakaldılar. Bunu fark eden Villiers, Soho'da karanlık bir sokağa girdi ve sorusunu tekrarladı.

"Bu nasıl oldu, Herbert? Dorsetshire'da harika bir pozisyona kavuşacağını düşünüyordum. Baban seni mirasından mahrum mu etti? Herhalde öyle bir şey olmamıştır?"

"Hayır, Villiers; zavallı babam ölünce tüm mirası bana kaldı; Oxford'dan ayrıldıktan bir sene sonra öldü. Çok iyi bir babaydı

ve ölümünden sonra samimi bir şekilde yas tuttum. Ama gençler nasıldır bilirsin; birkaç ay sonra kasabaya geldim ve sosyeteye girdim. Harika insanlarla tanıştım ve masumane biçimde epey keyif yaptım. Biraz kumar da oynadım tabii ama büyük bahislere girmedim. Zaten girdiğim yarışlarda para kazandım – yalnızca birkaç pound ama işte puro ve benzeri tatlara yetecek kadar bir şey. Sonraki mevsimde akıntı tersine döndü. Evliliğimi duymuşsundur kesin?"

"Hayır, evlendiğinle ilgili bir şey duymadım."

"Evlendim, Villiers. Tanıdığım birilerinin evinde muhteşem ve çok garip bir güzelliği olan bir kızla tanıştım. Kaç yaşında olduğunu söyleyemem; hiç öğrenemedim ama tahminimce onunla tanıştığımda on dokuz yaşındaydı. Arkadaşlarım onunla Floransa'da tanışmışlar; onlara öksüz olduğunu, babasının İngiliz, annesinin İtalyan olduğunu söylemiş. Onları büyülediği gibi beni de büyüledi. Onu ilk kez bir akşamüstü partisinde görmüştüm. Bir kapının yanında durmuş bir arkadaşımla konuşuyordum ki ortamın uğultusu içinde kalbimi titreten bir ses duydum. İtalyanca şarkı söylüyordu. O gece beni onunla tanıştırdılar ve üç ay içinde Helen'la evlendik. Villiers, o kadın –tabii ona kadın diyebilirsem– ruhumu mahvetti. Evlendiğimiz gece otelde onunda odasında oturmuş söylediklerini dinlediğimi fark ettim. Yatakta oturuyordu ve ben güzel sesiyle konuşmasını dinliyordum. Bugün dahi en karanlık gecede fısıldamaya cüret edemeyeceğim şeylerden bahsediyordu ki o gece ormanlık bir yerdeydik. Villiers, sen hayatı ve Londra'yı, bu rezil şehirde gece gündüz olan bitenleri bildiğini sanıyor olabilirsin; en alçak insanların konuşmalarını dinlemiş bile olabilirsin, bilmiyorum. Ama sana şu kadarını söyleyeyim, benim bildiğim şeyler hakkında en ufak bir fikrin bile yok. En fantastik, iğrenç rüyalarında bile benim duyduğum ve gördüğüm şeylerin ufacık bir

gölgesini görmüş olamazsın. Evet, gördüm. İnanılmazı gördüm. Öyle dehşet verici şeyler gördüm ki bazen sokağın ortasında durup böyle şeyler görüp nasıl yaşamaya devam ediyor olduğuma şaşıyorum. Villiers, mahvolmuştum. Bedenen ve ruhen – bedenen ve ruhen."

"Peki ya mülkün, Herbert? Dorset'te arazin vardı."

"Hepsini sattım, tarlaları ve ormanı, o güzelim eski evi – her şeyi."

"Para?"

"O kız benden aldı."

"Ve sonra seni terk mi etti?"

"Evet, bir gece ortadan kayboldu. Nereye gittiğini bilmiyorum ama onu bir kez daha görürsem ölürüm. Hikâyemin geri kalanı ilginç değil; menfur sefalet, o kadar. Abarttığımı ve seni etkilemeye çalıştığımı düşünüyor olabilirsin, Villiers ama sana yarısını bile anlatmadım. Seni ikna edecek bazı şeyler anlatabilirim ama bir daha mutlu gün yüzü göremezsin. Hayatını benim gibi lanetli biri olarak geçirirsin, cehennemi görmüş biri olarak."

Villiers talihsiz adamı evine götürdü ve ona yemek verdi. Herbert azıcık yedi ve şarap kadehine dokunmadı bile. Ateşin başında kasvetli bir biçimde oturdu ve Villiers onu az bir miktar para verip gönderince rahatladı.

"Bu arada, Herbert," dedi Villiers kapıda vedalaşırlarken, "eşinin ismi neydi? Helen dedin sanırım? Soyadı?"

"Onunla tanıştığımda Helen Vaughan ismini kullanıyordu ama gerçek ismini bilmiyorum. Gerçek bir ismi olduğunu düşünmüyorum. Yok yok, o anlamda değil. Yalnızca insanların isimleri olur, Villiers; daha fazlasını söyleyemem. Hoşça kal; evet, yardımının dokunabileceğini düşünürsem ararım. İyi geceler."

Adam sert geceye çıktı ve Villiers ateşin başına döndü. Herbert'ta onu şoke eden bir şeyler vardı ama ne olduğunu dile getiremiyordu; zavallı paçavraları ya da yüzüne yerleşmiş yoksulluk izleri değildi; adamın etrafında bir sis gibi asılı olan müphem bir dehşet vardı. Kendisinin de hatalı olduğunu söylemişti; kadının onu ruhen ve bedenen mahvettiğini beyan etmişti ve Villiers bir zamanlar arkadaşı olan bu adamın sözcüklerin gücünün ötesindeki kötülük sahnelerinde bir aktör olduğunu hissetti. Hikâyesinin teyit edilmesine gerek yoktu: Hikâyesinin ayaklı kanıtı kendisiydi. Villiers merakla dinlediği hikâye üzerine düşündü ve duyduklarının bunlarla sınırlı kalıp kalmayacağını merak ettiğini fark etti. "Hayır," diye geçirdi içinden, "bununla sınırlı kalmayacaktır, muhtemelen bu her şeyin başlangıcıdır. Böyle bir olay Çin kutuları gibidir; içini açıp bir kutuyu çıkarırsın ve her kutuda daha ilginç bir işçilik vardır. Zavallı Herbert kuvvetle muhtemel dıştaki kutulardan biri; müteakiben daha garipleri gelecektir."

Villiers aklını Herbert ve hikâyesinden alamıyordu ve hikâye gece uzadıkça daha çılgınca bir hal alıyordu. Ateş usulca yanıyor, odaya sabahın serin havası doluyordu; Villiers arkasına bakarak ayağa kalktı ve hafifçe ürpererek yatağına gitti.

Birkaç gün sonra kulüpte tanışıklığı olan bir beyefendiyi gördü. Austin adındaki beyefendi Londra'nın hem karanlık hem aydınlık aşamalarındaki yaşamı hakkındaki engin bilgisiyle meşhurdu. Aklı halen Soho'daki rastlaşması ile meşgul olan Villiers, Austin'in Herbert'ın hikâyesine biraz ışık tutabileceğini düşündüğü için hoşbeş ettikten sonra birden mevzuya girdi:

"Herbert diye birini tanıyor musun – Charles Herbert?"

Austin birden döndü ve Villiers'yi şaşkın bir şekilde baktı.

"Charles Herbert? Üç sene önce burada değil miydin? Değilsen o zaman Paul Sokağı olayını duymamışsındır? Zamanında ortalığı epey ayağa kaldırmıştı."

"Ne oldu?"

"Şöyle, statü sahibi bir beyefendi Tottenham Court Caddesi'nin hemen dışında, Paul Sokağı civarlarındaki bir evde çıplak olarak ölü bulundu. Polis elbette faili bulamadı; tüm gece pencerende bir ışıkla otursan gelip kapını çalarlar ama bir yerlerde ölsen gelen giden olmaz. Diğer pek çok durumda olduğu gibi bu olayda da ilk haberdar olan bir tür avareydi; sıradan bir sokak serserisi ya da kamu binalarına çöreklenen birini kastetmiyorum. Sabahın beşinde Londra sokaklarını işinden ötürü ya da keyiften ya da her iki sebeple izleyen bir beyefendi. Bu kişi, anlattığına göre 'eve gidiyormuş' ve nereden geldiği ya da nereye gittiğini bilmiyoruz ama saat sabah dört ile beş arasında Paul Sokağı'ndan geçesi tutmuş. 20 Numara'nın bahçesinde gözüne bir şey çarpmış. Söylediğine göre evin fizyonomisi son derece nahoşmuş ama yine de o tarafa bakmış ve bir adamın top şeklinde taşların üzerinde yattığını ve yüzünün yukarı dönük olduğunu görüp şaşırmış. Yüzünün son derece korkunç göründüğünü düşündüğünden ötürü koşarak en yakınındaki polise haber vermiş. Polis memuru önce pek üzerinde durmamış, her zamanki gibi bir sarhoşun yerde yattığından şüphelenmiş; ama gidip adamın yüzüne baktıktan sonra hemen tavrı değişmiş. Böylesine şanslı bir keşif yapan adam doktor bulsun diye gönderilmiş ve polis memuru, ölü adamın önünde yattığı evin kapısına vurup zilini çalmaya başlamış. En sonunda pasaklı bir hizmetçi kız bir hayli mahmur gözlerle kapıyı açmış. Polis memuru kapının önündeki şeyi işaret edince hizmetçi kız öyle bir çığlık atmış ki tüm sokak ayağa kalkmış ama kendisi adamı tanımıyormuş; onu evde hiç görmemiş vesaire. Bu esnada cesedi ilk bulan adam bir doktorla geri gelmiş. Sonraki adım ise cesedin durduğu yere girmekmiş. Kapı açıkmış, bu yüzden dörtlü basamakları inmişler. Doktor cesedin birkaç saattir ölü olduğunu

söylemiş ve işler işte o zaman ilginç bir hal almış. Ölü adam soyulmamış ve ceplerinden birinden kimliğinin tespit edilmesini sağlayan kağıtlar çıkmış – iyi bir aileye sahipmiş, hali vakti yerindeymiş, sosyetede sevilirmiş ve bilindiği kadarıyla düşmanı yokmuş. İsmini vermiyorum, Villiers çünkü hikâyeyle bir ilgisi yok ve yaşayan akrabası yoksa ölüler hakkındaki meseleleri kurcalamaktan bir hayır gelmez. Bir diğer garip nokta ise doktorların adamın nasıl öldüğü konusunda farklı düşüncelere sahip olması. Omuzlarında hafif bereler varmış ama o kadar önemsizlermiş ki adam sanki tırabzanlardan aşağı atılmış ya da merdivenlerde sürüklenmiş gibi değil de mutfak kapısından hafifçe dışarı itilmiş izlenimi uyandırıyormuş. Üzerinde başka herhangi bir şiddet izi yokmuş, özellikle de ölümünü açıklayacak türden herhangi bir iz; ve otopsi sonucunda herhangi bir zehre de rastlanmamış. Tabii polis 20 Numara'da yaşayanların kim olduğunu öğrenmek istemiş. Bu konuda özel kaynaklardan bilgi aldım ve yine birkaç garip nokta var. Görünüşe göre evin sakinleri Bay Charles Herbert ve eşi imiş; mülk sahibinin adam olduğunu öğrendim. Ancak çoğu insan Paul Sokağı'nın eşrafın tercih edeceği bir yer olduğunu düşünmüyor. Bayan Herbert'a gelirsek. Kim ya da ne olduğunu kimse bilmiyor. Aramızda kalsın, onun geçmişine dalanlar tahminimce kendilerini epey garip sularda bulmuşlardır. Elbette ikisi de merhum hakkında herhangi bir şey bilmediklerini söylediler ve aleyhlerinde herhangi bir kanıt bulunamadığı için alıkonulmadılar. Ama onlara dair epey garip şeyler söylendi. Ceset oradan sabaha karşı beş ile altı arasında götürülmüş olmasına karşın büyük bir kalabalık toplanmıştı ve komşulardan birkaçı da olan biteni izliyordu. Herkes ağzına geleni söylüyordu ve görünüşe göre 20 Numara'dan çok fena kokular geliyormuş. Dedektifler bu dedikoduların peşine düşüp bulgulara ulaşmaya çalıştılar ama herhangi bir şey bulama-

dılar. İnsanlar başlarını iki yana sallıyor ve kaşlarını kaldırıyor ve Herbert'ların 'tuhaf' olduğunu, 'evlerine giderken görülmeyi tercih etmeyeceklerini' vesaire söylüyorlardı ama elle tutulur bir şey yoktu. Yetkililer ise adamın bir şekilde evin içinde öldüğünü ve mutfak kapısından atıldığından neredeyse emin olmalarına karşın bunu kanıtlayamıyorlardı ve şiddet ya da zehre dair bir iz olmadığı için ellerinden bir şey gelmiyordu. Garip bir durummuş, değil mi? Ama sana anlatmadığım bir şey daha var. Ölüm sebebi için başvurdukları doktorlardan birini tanıyorum. Tahkikattan bir süre sonra yanına gittiğimde ona ölüm sebebini sordum. 'Bana,' dedim, 'gerçekten vaka karşısında şaşkına döndüğünü ve adamın nasıl öldüğünü bilmediğini mi söyleyeceksin?' 'Efendim?' dedi, 'nasıl öldüğünü gayet iyi biliyorum. Kör korkudan, katıksız bir dehşetten ötürü ölmüş; meslek hayatım boyunca yüz hatları öylesine çirkin bir biçimde çarpılmış başka kimseyi görmedim ve epey ceset gördüğümü söyleyebilirim.' Doktor müşterimdir ve soğukkanlı bir adamdır, bu yüzden tavırlarındaki coşkunluk karşısında şaşırdım ama ağzından başka laf alamadım. Sanırım Hazine Dairesi de Herbert'ları bir adamı ölümüne korkutmaktan dolayı nasıl yargılayabileceklerinin içinden çıkamadılar; neyse ne, hiçbir şey olmadı ve olay unutulup gitti. Herbert'a dair bir şey mi biliyorsun?"

"Şey," dedi Villiers, "üniversiteden arkadaşımdı."

"Öyle mi? Eşini gördün mü hiç?"

"Hayır, görmedim. Herbert'ı de uzun senelerdir görmedim."

"Tuhaf değil mi, bir adamla üniversite kapısında ya da Pad-dington'da vedalaşmak, senelerce görüşmemek ve sonra böylesine tuhaf bir yerde birden karşına çıkması. Ama Bayan Herbert'ı görmüş olmak isterdim; insanlar onun hakkında inanılmayacak şeyler söylüyorlar."

"Ne tür şeyler?"

"Nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum. Onu sulh mahkemesinde görenler gördükleri hem en güzel hem de en iğrenç kadın olduğunu söylüyorlar. Onu gören bir adamla konuşmuştum. Kadını anlatmaya çalışırken resmen titriyordu ama neden, hiçbir fikrim yok. Kadın bir tür muamma; ve ölülerden en az bir tanesi konuşabiliyor olsaydı hayli olağandışı bir hikâye anlatacağına şüphem yok. Bu da başka bir bilmece; Bay Kör (sakıncası yoksa ona böyle hitap edelim) gibi eşraftan muhterem bir beyefendinin 20 Numara gibi son derece garip bir evde ne işi vardı? Topyekûn garip bir olay değil mi?"

"Gerçekten de öyle, Austin; olağandışı bir olay. Sana eski arkadaşımı sorduğumda böylesi garip bir maden bulacağımı tahmin etmiyordum. Neyse, gitmem lazım. İyi günler."

Villiers Çin kutuları düşüncesiyle gurur duyarak uzaklaştı; gerçekten de garip bir işçilik vardı.

IV
Paul Sokağı'ndaki Keşif

Villiers, Herbert'a rast geldikten birkaç ay sonra Bay Clarke akşam yemeğini yemiş, her zamanki gibi ocağının başında oturuyor ve düşlerinin masa yönüne sapmaması için metince bir çaba sarf ediyordu. Bir haftadan uzun bir süredir "Anı Defteri"nden uzak durmayı başarmış, tamamen ıslah olduğuna dair umutlarını sevgiyle büyütmüştü; ama çabalarına rağmen yazdığı mevzuun içinde uyandırdığı hayranlık ve garip merakı susturamıyordu. Meseleyi, daha doğrusu ana hatlarını bilimle iştigal eden bir arkadaşına farazi bir teoriden bahsedermiş gibi açtığında arkadaşı başını iki yana sallamış, Clarke'ın tuhaflaştığını düşünmüştü. Clarke ocak başında hikâyeyi rasyonel bir zemin üzerine oturtmaya çalışırken kapısı çalınınca tefekküründen aniden çıktı.

"Bay Villiers sizi görmeye geldi, efendim."

"Olur şey değil, Villiers, gelmen ne kadar nazikçe; seni kaç aydır görmemiştim; herhalde bir sene olmuştur. Gel gel. Nasılsın, Villiers? Yatırımlar konusunda tavsiye istemeye mi geldin?"

"Hayır, teşekkürler, o konuda her şey güvende sanırım. Hayır, Clarke, aslında yakın zamanda nazarı dikkatimi çeken nispeten tuhaf bir mesele konusunda danışmak için geldim. Korkarım anlattığım hikâyeyi hayli tuhaf bulacaksın. Bazen ben de öyle düşünüyorum ve bu yüzden sana gelmeye karar verdim, zira senin pratik bir adam olduğunu biliyorum."

Bay Villiers "Şeytanın Varlığını Kanıtlamak İçin Anılar" meselesinden bihaberdi.

"Peki, Villiers, elimden gelirse sana tavsiye veririm. Ne tür bir olaydan bahsediyoruz?"

"Son derece sıradışı bir olaydan. Beni bilirsin; sokaklarda gözlerimi dört açarım ve garip müşterilerle ve olaylarla karşılaştığım oldu ama sanırım bu hepsinden daha acayip. Üç ay kadar önce, çirkin bir kış akşamı bir restorandan çıkıyordum; fevkalade bir yemek yemiş ve iyi bir şişe Chianti içmiştim. Kaldırımda durmuş Londra sokaklarında nasıl bir sır olduğunu düşünüyor, yoldan geçenlere bakıyordum. Bir şişe kırmızı bu düşleri teşvik ediyor, Clarke ve küçük bir sayfa bir şeyler yazabilirdim deme cesaretini gösterebilirim. Ama bir anda arkamda bir dilenci belirince aklımdakiler uçtu gitti. Tabii başımı çevirdim ve dilencinin eski bir arkadaşımın, Herbert adında bir adamdan geriye kalanlar olduğunu fark ettim. Nasıl böylesine bedbaht bir duruma düştüğünü sorunca hikâyesini anlattı. O uzun ve karanlık Soho sokaklarından birinde volta attık ve hikâyesini dinledim. Kendinden birkaç yaş daha genç, güzel bir kızla evlendiğini ve kızın onu ruhen ve bedenen mahvettiğini söyledi. Ayrıntılara girmedi; buna cüret etmediğini, gördüğü ve duyduğu şeylerin ona gece gündüz musallat olduğunu söyledi. Yüzüne baktığında doğru söylediğini anlayabiliyordum. Öyle bir havası vardı ki karşısında ürperdim. Neden bilmiyorum ama bir şeyi vardı. Ona biraz para verip gönderdim ama seni temin ederim ki gittiğinde nefes nefese kaldım. Yanındayken kanım çekiliyor gibi olmuştu."

"Tüm bunlar biraz fantastik değil mi, Villiers? Zavallı adam herhalde basiretsizce evlenmiştir ve muhtemelen işler düpedüz sarpa sarmıştır."

"Peki şunu dinle." Villiers, Austin'in ona anlattığı hikâyeyi Clarke'a anlattı.

"Yani," dedi en sonunda, "bu gerçek kimliğini bilmediğimiz Bay Kör'ün safi dehşetten ötürü öldüğüne şüphe yok; öylesine korkunç, berbat bir şey görmüş ki hayatı sona ermiş. Ve gördüğü şeyi çok yüksek ihtimalle mahallede adı çıkmış o evde görmüş. Meraklı biri olduğum için eve gidip kendim baktım. İç karartıcı bir sokak, evler pis ve kasvetli denecek kadar eski ama antika değiller. Görebildiğim kadarıyla çoğu kiralık, dayalı döşeliler de var, eşyasızlar da ve neredeyse her kapıda üç zil var. Zemin kattaki bazı daireler dükkân yapılmış; her açıdan neşesiz bir sokak. 20 Numara'nın kiralık olduğunu öğrendim ve emlakçıya gidip anahtarı aldım. Herbert'lara dair bir şey öğrenmeyi beklemiyordum elbette ama adama onların evden ayrılmasından bu yana ne kadar zaman geçtiğini ve eve onlardan sonra başka kiracı yerleşip yerleşmediğini sordum. Bana bir dakika boyunca tuhaf tuhaf baktı ve Herbert'ların nahoş olaydan hemen sonra ayrıldıklarını ve evin o zamandan beri boş olduğunu söyledi."

Bay Villiers bir an için durdu.

"Boş evleri gezmeyi oldum olası sevmişimdir; terk edilmiş boş odaları, duvarlarda asılı çivileri ve pencere pervazlarındaki yoğun toz katmanını büyüleyici bulurum. Ama Paul Sokağı'ndaki 20 Numara'yı gezmekten keyif almadım. Ayağımı içeri atar atmaz garip, ağır bir his çöktü üzerime. Tabii bütün boş evler havasız ve boğucu olur ama bu farklıydı; sana şimdi tasvir edemiyorum ama resmen nefesim kesildi. Ön odaya ve arka odaya gittim, sonra alt kattaki mutfağa indim; hepsi doğal olarak pis ve tozluydu ama gariplerdi de. Anlatamıyorum ama kendimi tuhaf hissettiğimi biliyorum. En fenası ise ilk katlardaki odalardan biriydi. Nispeten büyük bir odaydı ve bir zamanlar duvar kağıdı neşe saçıyor olmalıydı ama ben baktığım sırada duvar kağıdı, boya, her şey kasvetliydi. Oda dehşet doluydu; elimi kapıya koyduğumda dişlerimi sıktığımı fark ettim ve içeri girdiğimde

bayılacak gibi oldum. Ama kendimi topladım ve gidip sırtımı uçtaki duvara verdim. Elimin ayağımın titremesine sebep olan şeyin ne olduğunu düşünüyordum ve kalbim öyle bir çarpıyordu ki öleceğimi hissediyordum. Bir köşede üst üste yığılı gazeteler vardı. Bunları karıştırmaya başladım. Üç dört sene öncenin gazeteleriydi ve bazıları yırtık pırtık, bazıları da buruşuktu, taşınırken kullanılmış gibi. Bütün yığını ters çevirdim ve arasında garip bir çizim buldum; birazdan sana da göstereceğim. Ama odada kalamadım; üstüme üstüme geldiğini hissediyordum. Evden sağ salim çıktığımda derin bir nefes aldım. Yolda yürürken insanlar bana bakıyordu ve içlerinden biri sarhoş olduğumu söyledi. Kaldırımda bir o yana bir bu yana yalpalıyordum ve anahtarı emlakçıya nasıl götürdüm, eve nasıl döndüm hiçbir fikrim yok. Bir hafta boyunca yataktan çıkamadım, doktorumun şok ve bitkinlik olarak tespit ettiği şeyden mustariptim. O günlerden birinde akşam gazetesini okurken bir başlık dikkatimi çekti: 'Açlıktan Ölüm.' Klasik bir hikâye; Marlyebone'da bir meşk pansiyonu, birkaç gün kilitli bir kapı ve içeri girdiklerinde sandalyesinde ölü bulunan bir adam. 'Merhum,' yazıyordu gazetede, 'Charles Herbert'ın bir zamanlar müreffeh bir taşra beyefendisi olduğu düşünülüyor. Halkımız bu ismi üç sene önce Paul Sokağı, Tottenham Court Caddesi'ndeki gizemli ölümle bağlantılı olarak duymuştu. Merhum o zamanlar 20 Numaralı evin kiracısıydı ve bu evin bahçesinde statü sahibi bir beyefendi şüpheli bir vaziyette ölü bulunmuştu.' Trajik bir son, değil mi? Ama en nihayetinde eğer bana söylediği doğruysa, ki ben doğru olduğuna eminim, adamın hayatı tam bir trajediydi, gazetelere yazdıklarından çok daha garip türden bir trajedi."

"Hikâye bu mu?" dedi Clarke düşünceli bir biçimde.

"Evet, hikâye bu."

"Peki, Villiers. Açıkçası ne diyeceğimi pek bilmiyorum.

Olayda bir tuhaflık olduğuna şüphe yok, örneğin ölü adamın Herbert'ın evinin bahçesinde bulunması ve ölüm sebebi konusunda doktorun sıradışı görüşü; ama olguların basit bir açıklaması olması da gayet mümkün. Senin eve girdiğinde hissettiklerine gelince, sanırım senin canlı hayal gücünden kaynaklanıyorlar; yarı bilinçsiz bir şekilde duyduğun şeylerden etkilenmiş olmalısın. Bu olay üzerine başka ne söylenebileceğini ya da yapılabileceğini bilmiyorum; bir tür gizem olduğunu düşündüğün aşikâr ama Herbert öldü; nereye bakmayı öneriyorsun?"

"Kadını aramayı öneriyorum; evlendiği kadını. Muamma olan o."

İki adam ateşin başında sessizce oturdular; Clarke sıradan olanın avukatı karakterini bozmadan oynayabildiği için kendini gizlice tebrik ediyordu ve Villiers kasvetli düşlerine dalmıştı.

"Galiba bir sigara içeceğim," dedi en sonunda ve elini cebine attı.

"Ah!" dedi hafifçe şaşırarak, "sana gösterecek bir şeyim olduğunu unutmuştum. Paul Sokağı'ndaki eski gazete yığınları arasında nispeten tuhaf bir çizim bulduğumu söylemiştim, hatırlıyor musun? Al bak."

Villiers cebinden küçük ve ince bir kutu çıkardı. Üzeri kahverengi kâğıtla kaplıydı ve düğüm atılmış bir iple tutturulmuştu. Clarke kendine hakim olmaya çalışmasına rağmen merakı uyanmıştı; Villiers zahmetle düğümleri çözerken Clarke öne doğru eğildi. Etrafı ikinci bir kat kâğıtla kapalıydı. Villiers bunu da çıkardı ve küçük kâğıt parçasını tek kelime etmeden Clarke'a verdi.

Ölüm sessizliği odaya beş dakika kadar hakim oldu; iki adam o kadar sessizce oturuyorlardı ki koridorda duran uzun, eski moda saatin tik taklarını duyabiliyorlardı. Bu sesin yavaş monotonisi iki adamdan birinin aklında uzak, çok uzak bir anıyı

canlandırdı. Yoğun bir şekilde mürekkepli kalemle çizilmiş kadın büstüne bakıyordu; gerçek bir sanatçı tarafından büyük bir özenle çizilmiş olduğu belliydi, zira kadının ruhu gözlerinden bakıyordu ve garip bir gülümseme yerleşmiş dudakları hafifçe ayrıktı. Clarke yüze durgunca bakıyordu; aklına uzun zaman önceki bir yaz akşamının anısı geldi; uzun ve hoş vadiyi, tepelerin arasında kıvrılan nehri, çayırları ve mısır tarlalarını, donuk kırmızı güneşi ve sudan yükselen soğuk beyaz sisi tekrar gördü. Onca senenin dalgalarının üzerinden bir sesin yükseldiğini duydu: "Mary, Tanrı Pan'ı görecek!" Sonra doktorun yanında loş odada duruyordu, saatin ağır tik tak sesini duyuyordu. Bekliyor ve izliyor, lamba ışığı altında yeşil sandalyedeki figüre bakıyordu. Mary ayağa kalktı ve Clarke onun gözlerine baktığında kalbinin buz kestiğini hissetti.

"Bu kadın kim?" dedi en sonunda. Sesi kuru ve çatallıydı.

"Herbert'ın evlendiği kadın."

Clarke tekrar çizime baktı; bu Mary değildi. Yüz Mary'nin yüzüydü ama kadının suratında başka bir şey daha vardı, beyazlar içindeki kız, doktorla birlikte laboratuvara girdiğinde ya da korku içinde uyandığında ya da sırıtarak yatağında yattığında yüz hatlarında olmayan bir şey. Bu şey, gözlerdeki bakış, dolgun dudaklardaki gülümseme ya da tüm yüzdeki ifade her ne idiyse Clarke iliklerine kadar ürperdi ve şuursuzca Dr. Phillip'in sözlerini hàtırladı: "Yoğun kötülüğün gelmiş geçmiş en canlı temsili." Çizimi elinde mekanik bir şekilde çevirdi ve arkasına baktı.

"Yüce Tanrım! Clarke, ne oldu? Hayalet görmüş gibisin."

Villiers sandalyesinden korkuyla kalktı. Clarke inleyerek arkasına yaslandı ve kâğıt parçası elinden düştü.

"Kendimi pek iyi hissetmiyorum, Villiers. Arada sırada böyle nöbetlerim oluyor. Bana biraz şarap koy; teşekkürler, yeterli. Birazdan düzelirim."

Villiers düşen çizimi aldı ve Clarke'ın yaptığı gibi yüzü yere çevirdi.

"Gördün mü?" dedi. "Herbert'ın eşinin ya da daha doğrusu dulunun portresi olduğunu bu şekilde anladım. Şimdi nasıl hissediyorsun?"

"Daha iyiyim, teşekkürler. Bir an zayıf düştüm o kadar. Ne demek istediğini anlamadım ama. Resimdekinin kim olduğunu nasıl anladım dedin?"

"Bu sözcük –'Helen'– arka tarafında yazıyor. Kadının isminin Helen olduğunu söylememiş miydim? Evet, Helen Vaughan."

Clarke inledi; en ufak bir şüphe bile yoktu.

"Şimdi benimle hemfikir değil misin?" dedi Villiers. "Sana bu akşam anlattığım hikâyede ve bu kadının oynadığı rolde garip bir şeyler yok mu?"

"Evet, Villiers," diye mırıldandı Clarke, "gerçekten de garip bir hikâye; garip bir hikâye. Bana düşünmem için biraz zaman ver; sana belki yardım edebilirim, belki de edemem. Şimdi gitmen mi gerekiyor? Pekâlâ, iyi geceler, Villiers, iyi geceler. Haftaya beni ziyarete gel."

V
Tavsiye Mektubu

"Biliyor musun, Austin," dedi Villiers, iki dost hoş bir mayıs sabahı Piccadilly'de sakince yürürlerken, "bana Paul Sokağı ve Herbert'lar hakkında anlattıklarının olağandışı bir tarihin bölümlerinden yalnızca biri olduğunu düşündüğümü biliyor musun? Sana birkaç ay önce Herbert'ı sormuştum, hatırlıyor musun? İtiraf etmeliyim ki sana sormadan kısa bir süre önce onu görmüştüm."

"Onu görmüş müydün? Nerede?"

"Bir gece bana gelip dilendi. Acınacak bir durumdaydı ama onu tanıdım ve hikâyesini anlattırdım. Yani en azından ana hatlarını anlattı. Kısaca şunu söyledi: Karısı onu mahvetmiş."

"Ne açıdan?"

"Söylemedi; yalnızca ruhen ve bedenen onu yok ettiğini söyledi. Şimdi ise ölü."

"Peki ya eşine ne olmuş?"

"Ah işte ben de bunu öğrenmek istiyorum ve eşini er ya da geç bulacağım. Clarke adında bir adam tanıyorum, biraz sıkıcı biri ama kurnaz, iş adamı. Ne demek istediğimi anlıyorsun; yalnızca iş anlamında kurnaz değil, insanlar ve hayat hakkında bir şeyler bilen biri. Hikâyeyi ona anlattım ve etkilendiğini gördüm. Düşünmesi gerektiğini ve bir hafta sonra onu tekrar ziyaret etmemi söyledi. Birkaç gün sonra şu inanılmaz mektubu aldım."

Austin zarfı aldı, mektubu çıkardı ve merakla okudu. Mektup şöyleydi:

"SEVGİLİ VILLIERS, – geçen gece bana danıştığın konu üzerine düşündüm ve sana tavsiyem şu. Çizimi ateşe at ve hikâyeyi aklından sil. Üzerine bir kez olsun düşünme, Villiers, yoksa pişman olursun. Gizli bir şey bildiğimi düşüneceksin ve belli bir dereceye kadar bu doğru. Ama yalnızca çok az şey biliyorum; bir uçuruma bakmış ve dehşet içinde bakışlarını kaçırmış bir gezgin gibiyim. Bildiğim şeyler garip ve korkunç ama benim bilgimin ötesinde daha da derin dehşetler var, kış geceleri ateş başında anlatılan hikâyelerden daha inanılmaz şeyler. Yeni bir şey öğrenmemek konusunda son derece kararlıyım ve hiçbir şey beni kararımdan döndüremez. Mutluluğuna değer veriyorsan sen de aynı kararı vermelisin.

Yine de istediğin zaman gelip beni görebilirsin; ama bundan daha neşeli konular üzerine konuşalım."

Austin düzgün bir şekilde mektubu katladı ve Villiers'ye geri verdi.

"Gerçekten de inanılmaz bir mektup," dedi, "çizimle kastettiği ne?"

"Ah! Sana Paul Sokağı'na gidip bir keşif yaptığımı söylemeyi unuttum."

Villiers, Clarke'a anlattığı gibi Austin'e de hikâyesini anlattı ve Austin sessizce onu dinledi. Kafası karışmış gibiydi.

"O odada öylesine nahoş bir hisse kapılman ne kadar garip!" dedi en sonunda. "Hayal gücünün bir oyunu gibi geliyor, bir tiksinti hissi gibi."

"Hayır, fiziksel histen ziyade zihinsel bir histi. Sanki her nefeste içime ölümcül bir duman çekiyormuşum ve bu duman bedenimdeki tüm sinirlere ve kemiklere ve kaslara nüfuz edi-

yormuş gibiydi. Baştan aşağı işkence gördüğümü, gözlerimin karardığını hissettim; ölümün gelişi gibiydi."

"Evet, evet, kesinlikle çok garip. Arkadaşın da bu kadınla ilgili son derece karanlık bir hikâye olduğunu itiraf ediyor. Sen hikâyeni anlatırken belirli bir tepki verdi mi?"

"Evet. Beti benzi attı ama arada sırada böyle bir nöbet geçirdiğini söyledi."

"Ona inandın mı?"

"O zaman inanmıştım ama artık inanmıyorum. Anlattıklarımı epey kayıtsız bir biçimde dinledi, ta ki ona portreyi gösterene kadar. O zaman bahsettiğim nöbeti geçirdi. Allak bullak oldu, seni temin ederim."

"O halde kadını daha önce görmüş olmalı. Ama başka bir açıklaması da olabilir; tanıdığı şey yüz değil de isim olabilir. Sen ne diyorsun?"

"Bilmiyorum. Sanırım portreyi elinde ters çevirdikten sonra neredeyse sandalyeden düşüyordu. Biliyorsun, isim arkasında yazılıydı."

"Evet. Ama yine de böyle bir olayda herhangi bir sonuca varmak mümkün değil. Melodramdan nefret ediyorum ve popüler hayalet hikâyelerini son derece sıradan ve yavan buluyorum; ama tüm bunların altında gerçekten de çok garip bir şey varmış gibi duruyor, Villiers."

İki adam farkına varmadan Piccadilly'den kuzeye uzanan Ashley Sokağı'na girdiler. Ashley Sokağı uzun ve kasvetli bir sokaktı ama daha parlak bir zevk tarafından kara evler tek tük çiçeklerle ve renkli perdelerle ve kapıları da neşe saçan renklerle aydınlatılmıştı. Austin konuşmayı kesince Villiers başını kaldırıp evlerden birine baktı; her pervazdan kırmızı beyaz sardunyalar sarkıyordu ve her bir pencere nergis rengi perdelerle örtülüydü.

"Neşeli görünüyor, değil mi?" dedi.

"Evet, içi daha da neşeli. Duyduğuma göre sezonun en hoş evlerinden biriymiş. Bizzat gitmedim ama giden birkaç kişiyle tanıştım, son derece keyifli olduğunu söylüyorlar."

"Kimin evi?"

"Bayan Beaumont'un."

"O kim?"

"Bilmiyorum ki anlatayım. Duyduğuma göre Güney Amerika'dan gelmiş ama kim olduğu pek önem taşımıyor. Çok zengin bir kadın olduğuna şüphe yok, en iyi insanlarla zaman geçiriyor. Muhteşem bordo şarapları olduğunu duydum, epey para harcamış olmalı. Geçen gün Lord Argentine anlatıyordu; son pazar akşamı oradaymış. Hayatı boyunca o kadar güzel şarap içmediğini söyledi ve bildiğin üzere Argentine şarap konusunda uzmandır. Bu arada şimdi aklıma geldi, Bayan Beaumont biraz garip bir kadınmış. Argentine ona şarabın kaç yıllık olduğunu sorunca ne demiş biliyor musun? 'Sanırım bin yıllık.' Lord Argentine latife ettiğini düşünmüş ve gülmüş ama kadın son derece ciddi olduğunu söyleyip ona şişeyi göstermeyi teklif etmiş. Tabii Argentine ondan sonra bir şey diyememiş; ama bir içkiye göre epey eski, değil mi? Ah, işte benim fakirhaneme geldik. İçeri gelsene."

"Teşekkürler, geleyim. Antikacı dükkânını ne zamandır görmedim."

Zengince ama garip bir şekilde döşenmiş bir evdi. Tümü sürahiler, raflar, masalar, halılar ve süsler nevi şahsına münhasır bir eşyaymış gibi birbirinden ayrı duruyordu.

"Son günlerde yeni bir şeyler geldi mi?" dedi Villiers bir süre sonra.

"Yok galiba; şu garip sürahileri gördün, değil mi? Ben de öyle

düşünmüştüm. Son birkaç haftadır bir şeye rastlamadım sanırım."

Austin yeni bir antika var mı diye ararken gözleriyle dolaplarını ve raflarını taradı. Gözleri odanın karanlık bir köşesinde duran, üzeri hoş ve incelikli bir şekilde işlenmiş gaip bir sandığın üzerinde durdu.

"Ah," dedi, "az kalsın unutuyordum, sana bir şey göstereceğim." Austin sandalyenin kilidini açtı, kalın bir cilt çıkardı, masanın üzerine koydu ve kenara bıraktığı purosunu tekrar aldı.

"Ressam Arthur Meyrick'i tanıyor muydun, Villiers?"

"Biraz tanıyorum; bir arkadaşımın evinde iki ya da üç kez denk gelmiştik. O nerelerde? Bir süredir adının anıldığını duymadım."

"Öldü."

"Deme! Çok gençti, değil mi?"

"Evet, öldüğünde otuz yaşındaydı."

"Nasıl öldü?"

"Bilmiyorum. Yakın bir arkadaşımdı, çok iyi biriydi. Buraya gelirdi, saatlerce sohbet ederdik, tanıdığım en iyi konuşmacılardandı. Resim hakkında bile konuşabiliyordu ve bildiğin üzere çoğu ressam hakkında bunu söylemek mümkün değil. On sekiz ay kadar önce işlerinden bunaldı ve, biraz da benim tavsiyem üzerine, öyle herhangi bir amacı olmadan gezmeye gitti. Sanırım ilk durağı New York oldu ama ondan haber alamadım. Üç ay önce elime bu kitap geçti, Buenos Aires'teki İngiliz bir doktorun yazdığı çok kibar bir mektupla birlikte. Doktor hastalığı süresince Bay Meyrick'e baktığını ve merhumun işbu paketin ölümünden sonra bana yollanmasını istediğini yazmış. O kadar."

"Ayrıntıları sormadın mı?"

"Niyetim var. Doktora yazmamı mı öneriyorsun?"

"Kesinlikle. Peki ya kitap?"

"Aldığımda mühürlüydü. Sanırım doktor açıp içine bakmamış."

"Çok nadir bulunan bir şey mi? Meyrick bir koleksiyoner miydi?"

"Hayır, sanmıyorum, koleksiyoner değildi. Bu Ainu sürahileri hakkında ne düşünüyorsun?"

"Garipler ama hoşuma gitti. Peki bana zavallı Meyrick'in mirasını göstermeyecek misin?"

"Tabii, elbette. Ama biraz tuhaf bir şey, kimseye göstermedim. Senin yerinde olsam hakkında tek kelime etmezdim. İşte."

Villiers kitabı aldı ve rasgele bir sayfasını açtı.

"Basılmış değil mi yani?"

"Hayır. Zavallı dostum Meyrick'in yaptığı siyah beyaz çizimlerden ibaret."

Villiers ilk sayfayı açtığında boş olduğunu gördü; ikinci sayfada ise kısa bir ibare vardı:

Silet per diem universus, nec sine horrore secretus est; lucet nocturnis ignibus, chorus Aegipanum undique personatur: audiuntur et cantus tibiarum, et tinnitus cymbalorum per oram maritimam.*

Üçüncü sayfada Villiers'nin başını kaldırıp Austin'e bakmasına sebep olan bir çizim vardı; Austin dalgın bir şekilde pencereden dışarı bakıyordu. Villiers kendine hakim olamadan dalmış, ölü sanatçının keskin siyah beyaz çizgilerle betimlediği Walpurgis Gecesi'nin garip ve canavarca kötülüklerine bakıyordu. Faun, Satir ve Aegipan figürleri gözlerinin önünde dans

* Evren suskundur gün boyunca lâkin korkuyla bölünmüştür; leyli ateşlerle ışık saçar ve Aegipan korosunun sesleri yankılanır her yanında: Deniz kıyısı boyunca flütlerin şarkısı ve zillerin çınlaması duyulur. *—çn*

ediyordu ve gözlerinin önünden çalılıkların karanlığı, dağ zirvesinde dans, yalnız kıyılar, yeşil bağlar, kayalar ve çöller geçti: insan ruhunun karşısında ürperdiği ve büzüldüğü bir dünya. Villiers geri kalan sayfaları hızlıca geçti zira yeterince görmüştü. Ama tam kitabı kapatırken son yapraktaki çizim gözüne takıldı.

"Austin!"

"Ne, ne oldu?"

"Bunun kim olduğunu biliyor musun?"

Beyaz sayfada, tek başına bir kadının yüzüydü.

"Kim olduğunu biliyor muyum? Tabii ki bilmiyorum."

"Ben biliyorum."

"Kim peki?"

"Bayan Herbert."

"Emin misin?"

"Kesinlikle eminim. Zavallı Meyrick! Adam, kadının geçmişindeki bir başka bölüm."

"Peki ya çizimler hakkında ne düşünüyorsun?"

"Korkutucu. Kitabı tekrar sandığa koyup kilitle, Austin. Senin yerinde olsam yakardım hatta; sandıkta bile olsa korkutucu bir eşya o."

"Evet, müstesna çizimler. Ama acaba Meyrick ve Bayan Herbert arasında ne gibi bir ilişki var ya da Bayan Herbert ve bu çizimler arasında?"

"Kim bilir? Olaylar belki de burada son bulur ve asla öğrenemeyiz ama bence Helen Vaughan ya da Bayan Herbert yalnızca başlangıç. Londra'ya geri gelecek, Austin; bundan emin ol, geri dönecek ve onun hakkında daha epey şey duyacağız. Çok hoş haberler olacağını ise sanmıyorum."

VI
İntiharlar

Lord Argentine Londra Sosyetesinde çok sevilen bir isimdi. Yirmi yaşındayken şanlı bir ailenin soyadını taşıyor olmasına karşın yoksul bir adamdı, elinden geldiğince geçimini sağlamak zorunda bırakılmıştı ve riske girmeyi en çok seven bahisçiler bile isminin önüne bir unvan geleceği, yoksulluğunun yerine büyük bir servet edineceği üzerine bahse girmezdi. Babası ailesinin ekmek parasını garanti altına alacak kadar bereket çeşmesine yaklaşmıştı ama oğlu emir üzerine bile o kadarcığını dahi başaramazdı ve kilise işlerine sıcak bakmıyordu. Dolayısıyla dünyanın karşısına çıktığında üzerindeki zırh yalnızca üniversite cübbesi ve en küçük oğuldan toruna kalan zekâydı; bunlarla her nasılsa orta halli bir mücadele vermeyi becermişti. Yirmi beş yaşına geldiğinde Bay Charles Aubernon kendini halen dünyaya karşı mücadele ve savaş veren bir adam olarak görüyordu ama ailesindeki yüksek yerlerle arasındaki kişi sayısı yediden üçe düşmüştü. Ama bu üç kişi "sağlam yaşam"a sahip olmasına rağmen henüz Zulu mızrağı ve tifo ateşiyle sınanmamışlardı ve Aubernon bir sabah uyandığında Lord Argentine olduğunu fark etmişti. Otuz yaşındaydı, varlığın zorluklarıyla yüzleşmişti ve galip gelmişti. Bu durum onu inanılmaz derecede neşelendirdiği için zenginliğin tadını da yoksulluğun tadını çıkardığı gibi çıkarabileceğine karar vermişti. Argentine bir süre düşündükten sonra bir güzel sanat olarak yemek yemenin, düş-

müş insanlığın peşinde koşabileceği en keyifli meşgalelerden biri olduğuna karar verdiği için düzenlediği akşam yemekleri Londra'da meşhur oldu ve onun masasına davet edilmek son derece arzulanan bir şey haline geldi. Lord olarak geçirdiği on sene ve düzenlediği tüm yemeklere rağmen Argentine hayat tarzından bıkmamış, yaşamdan keyif alma konusundaki ısrarını yitirmemişti. Keyfinin bulaşıcı olduğu görülünce de mümkün olan en iyi arkadaş olduğuna karar verilmişti. Bu yüzden ani ve trajik ölümü büyük yankı uyandırmış, derin bir üzüntüye yol açmıştı. Gazete gözlerinin önünde durmasına, sokaklarda "Bir Asilzadenin Gizemli Ölümü" haykırışı yankılanmasına karşın insanlar buna inanamıyorlardı. Ama kısa paragraf amansızdı: "Lord Argentine bu sabah uşağı tarafından üzücü bir durumda bulundu. Lordun intihar ettiğinin şüphe götürmediği belirtilirken bu eylemin sebebi belirlenemiyor. Merhum asilzade sosyetede hayli tanınır, güleç mizacı ve ihtişamlı misafirperverliğiyle çok sevilirdi. Halefi olan–" vesaire, vesaire.

Ayrıntıların yavaş yavaş gün ışığına çıkmasına karşın olayın üzerindeki gizem kalkmamıştı. Soruşturmanın baş tanığı merhumun uşağıydı ve söylediğine göre Lord Argentine ölümünden önceki gece ismi gazete raporunda belirtilmeyen statü sahibi bir hanımla akşam yemeği yemişti. Saat on bire doğru Lord Argentine evine geri dönmüş, uşağına ertesi sabaha kadar hizmetine ihtiyaç duymayacağını söylemişti. Uşak bir süre sonra koridordan geçince efendisinin sessizce dış kapıdan çıktığını görmüştü. Akşam kıyafetlerini çıkarmış, bir Norfolk ceketi ve golf pantolonu giymiş, başına da küçük, kahverengi bir şapka takmıştı. Uşak, Lord Argentine'in onu görmediğini düşünüyordu ve her ne kadar efendisi geceleri pek ayakta durmuyor olsa da üzerine fazla düşünmemişti, ta ki sabah olup da her zaman olduğu gibi dokuza çeyrek kala yatak odasının kapısını çalana kadar. İki üç

kere kapıyı çaldıktan sonra cevap alamayınca odaya giren uşak, Lord Argentine'in bedeninin yatağın dibinde garip bir açıyla durduğunu görmüştü. Efendisinin kısa yatak direklerinden birine düğüm attığını, ilmek yaptığı ucunu boynuna geçirdiğini fark etmişti. Talihsiz adam tereddüt etmeden öne doğru kendini bırakmış, yavaşça boğularak ölmüş olmalıydı. Üzerinde uşağın onu dışarı çıkarken gördüğü kıyafetler vardı ve çağırılan doktor dört saatten uzun bir süredir bedende hayat olmadığını ilan etmişti. Tüm kâğıtlar, mektuplar vesaire her zamanki gibi son derece nizamiydi ve ister küçük ister büyük olsun bir skandal yaşandığına dair en ufak bir işaret bile yoktu. Kanıtlar burada son buluyordu; başka hiçbir şey bulunamamıştı. Lord Augustine'in de iştirak ettiği akşam yemeği partisine giden birkaç kişi daha vardı ve bu kişiler onun her zamanki ruh halinde olduğunu, herhangi bir değişiklik göremediklerini söylemişlerdi. Uşak da efendisinin eve döndüğünde biraz heyecanlı göründüğünü ama bu değişikliğin belli belirsiz olduğunu söylemişti. Herhangi bir ipucu bulmak mümkün görünmüyordu ve Lord Argentine'in birdenbire akut intihar cinnetine yakalanmış olması kabul gördü.

Ancak üç hafta içinde bir tanesi asilzade, diğerleri statü ve servet sahibi iki beyefendi daha neredeyse aynı şekilde sefilce ölünce işler değişti. Lord Swanleigh bir sabah giyinme odasında, duvara tutturulmuş bir kancadan sallanır halde bulundu. Bay Collier-Stuart ve Bay Herries ise Lord Argentine gibi ölmeyi tercih etmişlerdi. İki durumun da açıklaması yoktu; yalın olgular akşam saatinde yaşayan bir adamın sabah olunca siyah ve şişmiş yüzlü bir cesede dönüşmesinden ibaretti. Polis Whitechapel'daki menfur cinayetleri açıklayamadıklarını ve kimseyi tutuklayamadıklarını itiraf etmek zorunda kalmıştı; ama Piccadilly ve Mayfair'deki korkunç intiharlar karşısında tamamen şaşkına dönmüşlerdi, zira Doğu Yakası'ndaki suçların açıkla-

ması kısmen vahşilik içeriyor olmasına karşın Batı Yakası'ndaki suçlarda böylesi bir açıklama yapmak dahi mümkün değildi. Acı dolu ve utanç verici bir şekilde ölen adamların her ikisi de zengin, müreffehti ve herkes onların dünyaya âşık olduklarını söylüyordu. Çok yoğun bir araştırma yapılmasına karşın iki durumda da gerekçeye dair en ufak bir ipucu bile bulunamadı. Havada bir dehşet vardı ve buluşan erkekler birbirlerinin yüzlerine bakıyor, ikisi de beşinci isimsiz trajedinin kurbanının karşısındaki kişi olup olamayacağını düşünüyordu. Gazeteciler benzer yazılar yazmak adına materyal bulmak için gazete kupürleriyle dolu defterlerini boş yere karıştırıyorlardı; ve sabah gazetesi çoğu evde bir huşu duygusuyla açılıyordu; sonraki darbenin ne zaman ya da nereye ineceğini kimse bilmiyordu.

Bu korkunç olayların sonuncusundan kısa bir süre sonra Austin, Bay Villiers'yi görmeye gitti. Villiers'nin Bayan Herbert hakkında Clarke ya da başka kaynakları aracılığıyla herhangi bir iz bulma konusunda başarılı olup olmadığını merak ediyordu ve oturduktan kısa bir süre sonra ona bu soruyu yöneltti.

"Hayır," dedi Villiers, "Clarke'a yazdım ama inadı inat. Başka kanallar da denedim ama sonuç alamadım. Paul Sokağı'ndan ayrıldıktan sonra Helen Vaughan'a ne oldu bilmiyorum ama yurtdışına gitmiş gibi hissediyorum. Doğruyu söylemek gerekirse Austin son birkaç haftadır bu konunun üzerine pek eğilmedim; zavallı Herries'le yakındık ve korkunç ölümü benim için büyük bir şok oldu, büyük bir şok."

"İnanırım buna," dedi Austin usulca, "Argentine de benim arkadaşımdı. Yanlış hatırlamıyorsam bana geldiğin gün onun hakkında konuşmuştuk."

"Evet; Ashley Sokağı'ndaki Bayan Beaumont'un eviyle bağlantılı olarak. Argentine'in orada akşam yemeği yediğiyle ilgili bir şey söylemiştin."

"Aynen öyle. Elbette tahmin edersin ki Argentine orada öldükten önceki gece akşam yemeği yemişti."

"Hayır, bunu duymamıştım."

"Evet evet; Bayan Beaumont'un adını gazetelere yazmadılar. Argentine'i çok seviyordu ve onun ölümünden sonra yıkıldığı söyleniyor."

Villiers'nin yüzüne meraklı bir ifade oturdu; konuşmakla konuşmamak arasında gitti geldi. Austin tekrar konuştu.

"Argentine'in ölüm raporunu okuduğumda hissettiğim gibi bir dehşet hiç hissetmemiştim. O zaman anlamamıştım, hâlâ da anlamıyorum. Onu iyi tanıyordum ve onun –ya da diğerlerinin yani– soğukkanlılıkla böylesine berbat bir şekilde ölme kararını nasıl vermiş olabileceklerini aklım havsalam almıyor. Biliyorsun Londra'da millet birbirinin ardından açar ağzını yumar gözünü ve tüm çamaşırlarını ortaya döker, gömülü bir skandal ya da gizli bir sır olsa böyle durumlarda ortaya çıkar; ama öyle bir şey de olmadı. Cinnet diyorlar, sorgu yargıcı tabii öyle diyecek ama herkes bunun saçmalık olduğunu biliyor. İntihar cinneti çiçek hastalığı değil ki öyle bulaşsın."

Austin kasvetli bir sessizliğe gömüldü. Villiers de sessizce oturuyor, arkadaşını izliyordu. Yüzünde halen kararsızlık ifadesi okunuyordu; düşüncelerini teraziye koymuş gibiydi ve aklından geçirdiği şeyler sessiz kalmayı tercih etmesine yol açıyordu. Austin, Daedalus'un yaptığı labirent kadar umutsuz ve karmaşık trajedileri aklından silkmeye çalışarak kayıtsız bir sesle sezonun daha hoş olay ve maceralarından bahsetmeye başladı.

"Bayan Beaumont," dedi, "çok başarılı biri; Londra'yı kasıp kavurdu resmen. Onunla geçen gece Fulham'daki evde tanıştım; gerçekten fevkalade bir kadın."

"Bayan Beaumont'la mı tanıştın?"

"Evet, etrafı epey kalabalıktı. Hakkında çok güzel demek

mümkün ama yüzünde sevmediğim bir şey var. Yüz hatları son derece ince bir güzelliğe sahip ama garip bir yüz ifadesi var. Ona bakarken ve sonra eve giderken yüz hatlarının bana tanıdık geldiğini düşünüp durdum."

"Onu Row'da görmüş olmalısın."

"Hayır, onu daha önce hiç görmediğime eminim; zaten bu yüzden kafa karıştırıcı. Ve bildiğim kadarıyla ona benzeyen kimseyi de görmedim; muğlak ama ısrarcı, loş ve eski bir anı gibi. Bunu yalnızca tek bir hisle karşılaştırabilirim: Hani insan rüyadayken fantastik şehirler ve muhteşem topraklar ve hayalet kişiler ona bildik ve tanıdık gelir ya."

Villiers başını salladı ve amaçsızca etrafına baktı, muhtemelen sohbeti üzerine çevirebileceği bir şey arıyordu. Gözleri sanatçının garip mirasının gotik bir arma altında saklı durduğu eski sandığın üzerinde durdu.

"Meyrick konusunda doktora mektup attın mı?" diye sordu.

"Evet; hastalığı ve ölümüne dair tüm ayrıntıları öğrenmek istediğimi söyledim. Yanıtın üç dört haftadan evvel geleceğini sanmam. Meyrick'in İngiliz bir kadın tanıyıp tanımadığını ve tanıyorsa doktorun bana kadın hakkında bilgi verip veremeyeceğini de sordum. Ama Meyrick'in kadına New York, Meksika ya da San Francisco'da denk gelmiş olması da mümkün; nereleri ne süreyle gezdiğine dair hiçbir fikrim yok."

"Evet. Ve kadının birden fazla ismi olması da muhtemel."

"Aynen öyle. Keşke elindeki portreyi bana vermeni istemeyi akıl etmiş olsaydım. Onu da Dr. Matthews'a gönderdiğim mektuba dahil edebilirdim."

"Evet. Benim de aklıma gelmemişti. Şimdi gönderelim. Dur! Çocuklar bağırıyor, ne diyorlar?"

İki adam konuşurlarken boğuk bir bağırtı yavaş yavaş yükselmişti. Ses dalgası doğudan yükseliyor ve Piccadilly'den aşa-

ğı doğru kabarıyor, giderek yaklaşıyordu. Genelde sessiz olan sokakta her pencerede meraklı ya da heyecanlı bir yüz belirdi. Sesler ve bağırışlar Villiers'nin oturduğu sokağa girince kaldırımdan yükselen sözcükleri seçmek mümkün hale geldi:

"Batı Yakası Dehşetleri; Korkunç Bir İntihar Daha; Tüm Ayrıntılar!"

Austin koşarak merdivenlerden indi, bir gazete aldı ve sokaktaki patırtı yükselip düşerken paragrafı Villiers'ye okudu. Pencere açıktı ve hava gürültü ve dehşetle dolu gibiydi.

"Bu ay Batı Yakası'nda etkisini gösteren korkunç intihar salgınına bir başka beyefendi yenik düştü. Fulham, Stoke House'tan ve Devon, King's Pomeroy'dan Bay Sidney Crashaw uzun bir arayıştan sonra bugün saat birde bahçesindeki ağacın dalından sarkar halde bulundu. Merhum beyefendi dün gece Carlton Club'da akşam yemeği yemişti ve her zamanki gibi sağlıklı ve neşeli görünüyordu. Saat onda kulüpten çıktıktan sonra St. James Sokağı'nda keyifli bir şekilde yürüdüğü görülmüş. Bundan sonra ne yaptığı bilinmiyor. Ceset bulunduktan sonra derhal tıbbi yardım çağırıldı ama can bedenden çıkalı epey zaman geçmiş olduğu tespit edildi. Bilindiği kadarıyla Bay Crashaw'un herhangi bir tür sıkıntısı ya da endişesi yoktu. Bu can sıkıcı intiharın geçtiğimiz ayda yaşanan beşinci intihar olduğu biliniyor. Scotland Yard* yetkilileri bu korkunç olayları açıklamakta yetersiz kalıyor."

Austin sessiz bir dehşetle gazeteyi önüne koydu.

"Yarın Londra'dan ayrılacağım," dedi, "burası bir kâbus şehri. Bu ne kadar korkunç, Villiers!"

Bay Villiers pencerenin kenarında oturuyor, sessizce sokağa bakıyordu. Gazete haberini dikkatlice dinlemiş, yüzündeki kararsızlık ifadesi en sonunda silinmişti.

* Birleşik Krallık'ın başkenti Londra'nın polis teşkilâtı olan Metropolitan Police Teşkilatı'nın karargâhı için kullanılan bir tanımdır. *–yhn*

"Biraz bekle, Austin," dedi, "dün gece olan bir meseleyi anlatmaya karar verdim. Crashaw'un en son saat ondan kısa bir süre sonra St. James Sokağı'nda canlı görüldüğü söyleniyordu, değil mi?"

"Evet, sanırım. Bir bakayım tekrar. Evet öyle."

"Öyle. Bu beyanın aksini iddia edebiliyorum. Crashaw ondan sonra da görüldü; epey sonra hatta."

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü Crashaw'u bu sabah iki gibi bizzat ben gördüm."

"Crashaw'u mu gördün? Sen mi gördün?"

"Evet, ben gördüm; aramızda yalnızca birkaç metre vardı."

"Tanrı aşkına, nerede gördün?"

"Buradan uzakta değil. Ashley Sokağı'nda. Bir evden ayrılıyordu."

"Hangi ev olduğunu gördün mü?"

"Evet. Bayan Beaumont'un evi."

"Villiers! Ağzından çıkanı kulağın duysun; bir hata olmalı. Crashaw sabahın ikisinde Bayan Beaumont'un evinde ne yapıyor olabilir? Hayal görmüş olmalısın, Villiers, kesin hayal görmüş olmalısın; zaten hep hayalperest biriydin."

"Hayır, hayli ayıktım. Dediğin gibi düş görüyor olsam bile gördüğüm şey beni derhal ayıltırdı."

"Gördüğün şey mi? Ne gördün? Crashaw'da bir gariplik mi vardı? Ama inanamıyorum; bu imkânsız."

"İstersen gördüğüm şeyi anlatayım ya da hoşuna gidecekse gördüğümü düşündüğüm şeyi. Dinle de kendin karar ver."

"Pekâlâ, Villiers."

Sokaktaki gürültü ve feryatlar susmuştu ama arada sırada uzaktan bağırışlar duyuluyordu ve donuk, kurşuni sessizlik bir

deprem ya da fırtınayı müteakip sessizliği andırıyordu. Villiers başını Austin'e çevirdi ve konuşmaya başladı.

"Dün gece Regent's Park'a yakın bir evdeydim ve çıkınca faytona binmektense yürüyeyim dedim. Berrak ve hoş bir geceydi ve birkaç dakika yürüdükten sonra sokaklar bana kaldı. Gece vakti Londra'da yalnız olmak garip bir şey, Austin, uzayıp giden gaz lambaları, ölüm sessizliği, bazen Arnavut kaldırımlar üzerinde tıngır mıngır bir fayton ve atın toynaklarının altındaki sıcaklık. Epey hızlı yürüyordum zira gece vakti dışarıda olmaktan biraz sıkılmıştım. Saatler ikiyi vururken Ashley Sokağı'na döndüm, biliyorsun yolum oradan geçiyor. Sokak hiç olmadığı kadar sessizdi ve her zamankine kıyasla daha az lamba yanıyordu; kış zamanında tıpkı bir orman kadar karanlık ve kasvetliydi. Sokağın yarısına kadarını geçmiştim ki bir kapının usulca kapandığını duydum ve doğal olarak böylesi bir saatte benim gibi kimin dışarıda olduğunu görmek için başımı kaldırdım. Mevzubahis eve yakın bir sokak lambası vardı ve basamaklarda bir adamın durduğunu gördüm. Kapıyı daha yeni kapamıştı ve yüzü bana dönüktü. Crashaw'du bu, hemen tanıdım. Yani konuşacak kadar tanışmıyoruz ama onu sık sık görürüm, yanılmadığımı biliyorum. Bir an için yüzüne baktım ve sonra –gerçeği itiraf edeceğim– koşmaya başladım ve evimin kapısına gelene kadar durmadım."

"Neden?"

"Neden mi? Çünkü adamın yüzüne bakınca kanım dondu. İnsan gözlerinden öylesi bir cehennemi tutkular karışımının fışkırabileceğini düşünmezdim; bakarken neredeyse bayılıyordum. Kayıp bir ruhun gözlerine baktığımı biliyordum, Austin, adamın dış formu aynı kalmıştı ama içi cehennemle doluydu. Azgın bir arzu ve ateş gibi bir nefret, yitik bir umut ve ağzı

kapalı olmasına karşın geceye haykıran bir dehşet; umutsuzluğun topyekûn siyahlığı. Onun beni görmediğine eminim; senin ya da benim görebileceğimiz bir şey değildi onun gördüğü ve onun gördüğü şeyi umarım biz asla görmeyiz. Ne zaman öldüğünü bilmiyorum; sanırım birkaç saat içinde ölmüştür ama ben Ashley Sokağı'ndan geçerken kapanan kapıyı duyduğumda o adam artık bu dünyaya ait değildi; baktığım yüz bir şeytanın yüzüydü."

Villiers susunca odada sessizlik oldu. Işık sönmek üzereydi ve bir saat önceki patırtı dinmişti. Hikâye bitince Austin başını eğdi ve elleriyle gözlerini kapadı.

"Bu ne anlama geliyor olabilir?" dedi en sonunda.

"Kim bilir, Austin, kim bilir? Kara bir mesele bu ve en azından şimdilik kimseye bahsetmesek iyi olur. Özel bilgi kanallarım üzerinden o eve dair bir şey öğrenebilir miyim diye bir yoklayacağım ve bir şey öğrenirsem sana haber veririm."

VII
Soho'da Rastlaşma

Üç hafta sonra Austin, Villiers'den bir mektup aldı, mektupta o gün ya da sonraki gün öğleden sonra evine gelmesi rica ediliyordu. Austin daha yakın zamanı seçti ve Villiers'yi her zamanki gibi penceresinin yanında oturur halde buldu. Sokaktaki uyuşuk trafiği izliyordu ya da düşüncelerinde kaybolmuştu. Yanında bambudan yapılma muhteşem bir masa vardı. Üzeri varaklıydı ve garip sahneler işlemişti. Üzerindeki küçük kâğıt yığını ise Bay Clarke'ın ofisindekiler gibi düzenli ve etiketliydi.

"Ee Villiers, son üç haftada bir şey keşfettin mi?"

"Galiba; son derece garip bulduğum birkaç not var, bir de beyan."

"Bu dokümanlar Bayan Beaumont'la mı ilgili? Ashley Sokağı'ndaki evin basamaklarında durur halde gördüğün kişi gerçekten Crashaw muymuş?"

"O konudaki inancım halen aynı ama sorularımın ya da edindiğim sonuçların Crashaw'la özel bir alakası yok. Soruşturmamın sonunda garip bir sonuca vardım. Bayan Beaumont'un kim olduğunu buldum!"

"Kimmiş? Ne demek istiyorsun?"

"Şunu demek istiyorum, sen ve ben onu başka bir isimle tanıyoruz."

"Hangi isim?"

"Herbert."

"Herbert!" Austin şaşkınlıkla sersemleyerek sözcüğü tekrar etti.

"Evet, Paul Sokağı'ndaki Bayan Herbert, benim bilmediğim maceralardaki Helen Vaughan. Kadının yüzündeki ifadeyi tanıman doğal; eve gidip Meyrick'in dehşet dolu kitabındaki yüze baktığında hatırladığın şeyin kaynağını bulmuş olacaksın."

"Peki buna dair kanıtın var mı?"

"Evet, mükemmel bir kanıt; Bayan Beaumont'u gördüm. Ya da Bayan Herbert mı desek?"

"Nerede gördün?"

"Ashley Sokağı, Piccadilly'de yaşayan bir hanımefendiyi görmeyi beklemeyeceğin bir yerde. Soho'daki en adi ve en itibarsız sokaklardan birindeki bir eve girerken gördüm. Aslında bir görüşmem vardı, onunla değildi tabii ve hem zaman hem mekân konusunda hassas olduğunu gördüm."

"Tüm bunlar muhteşem ama pek inanılmaz diyemem. Unutmamalısın ki ben bu kadını Londra sosyetesindeki sıradan bir macerada konuşurken ve gülerken, sıradan insanlarla sıradan bir misafir odasında kahvesini yudumlarken gördüm. Ama ne dediğini biliyorsundur."

"Biliyorum; kanılarım ya da zanlarımı işe katmadım. Londra yaşamının karanlık sularında Bayan Beaumont'u ararken Helen Vaughan'u bulacağımı düşünmüyordum ama öyle oldu."

"Garip yerlere gitmiş olmalısın, Villiers."

"Evet, son derece garip yerlere gittim. Anlarsın ya, Ashley Sokağı'na gidip Bayan Beatumont'tan bana geçmişini özet geçmesini istemek faydasız olurdu. Hayır; çok temiz bir geçmişi olmadığını varsaydığımdan ötürü bir zamanlar şu anki kadar rafine olmayan çevrelere girmiş olduğunu düşündüm. Bir neh-

rin üstünde çamur görürsen çamurun bir zamanlar dipte olduğundan emin olabilirsin. Dibe gittim. Keyif olsun diye arka sokaklara dalmaktan zaten hep hoşlanmışımdır ve bölge ile sakinlerine dair bilgim epey işime yaradı. Elbette ki arkadaşlarım Beaumont ismini hiç duymamışlardı ve ben de hanımefendiyi hiç görmediğimden ötürü nasıl göründüğünü onlara tasvir edemiyordum. Bu yüzden dolaylı bir şekilde çalışmam gerekiyordu. Oradaki insanlar beni tanıyordu; içlerinden bazılarına arada sırada yardım ederim, bu yüzden bilgi vermekten çekinmediler; Scotland Yard ile uzaktan yakından alakam olmadığını biliyorlar. Ama istediğimi bulana kadar epey dil dökmem gerekti ve balığı yakaladığımda aradığım balık olduğunu fark etmedim bile. Bünyem gereği, gereksiz malumat dinlemeyi sevdiğimden ötürü anlatılan her şeyi dinledim ve çok garip bir hikâye bulduğumu fark ettim. Yine de tahmin ettiğim gibi aradığım hikâye değildi ama sana da anlatayım. Beş ya da altı sene önce Raymond isminde bir kadın birden bahsettiğim mahalleye gelmiş. Oldukça genç, yaklaşık on yedi ya da on sekiz yaşında olduğu ve çok güzel, muhtemelen taşralı olduğu söylendi. Oraya giderek ya da oradaki insanlarla sosyalleşerek kendi seviyesini bulduğunu söylersem yanlış konuşmuş olurum zira anlatılanlara göre Londra'daki en berbat delik bile onun için fazla iyi. Bana hikâyeyi anlatan kişi tahmin edebileceğin üzere büyük bir püriten falan değil ama kadının yaptığı söylenen şeyleri anlatırken ürperdi ve midesi bulandı. Orada bir sene kadar yaşadıktan sonra tıpkı geldiği gibi birdenbire ortadan kaybolmuş ve Paul Sokağı olayına kadar kadını görmemişler. İlk başta eski mekânına arada sırada gidiyormuş, sonra daha sık uğramaya başlamış ve en sonunda önceki gibi oraya yerleşmiş ve altı ila sekiz ay kadar orada kalmış. Kadının ne gibi bir yaşam sürdüğü konusunda ayrıntı vermemin pek bir anlamı yok; ayrıntı istersen Meyrick'in

mirasına bakabilirsin. O çizimler Meyrick'in hayal gücünün ürünleri değil. Kadın tekrar ortadan kaybolmuş ve mahalledeki insanlar onu görmemişler, ta ki birkaç ay öncesine kadar. Anlatanın söylediğine göre bir eve yerleşmiş ve haftada iki üç kez, her seferinde sabah saat onda ziyaret etmeyi alışkanlık haline getirdiği bir ev varmış. Bu ziyaretlerden birinin bir hafta kadar önce hangi gün yapılacağını öğrendim ve rehberimle birlikte ona çeyrek kala evi gözetlemeye başladım. Hanımefendi yelkovan kadar dakikti. Arkadaşım ve ben sokağın biraz ilerisindeki bir kemerin altındaydık ama kadın bizi gördü ve bana öyle bir baktı ki hayatımın sonuna kadar unutmam mümkün değil. O bakış yetti; Bayan Raymond'ın Bayan Herbert olduğunu anladım; Bayan Beaumont ise aklımdan çıkmıştı. Kadın eve girdi ve saat dörde kadar bekledim. O saatte kadın dışarı çıktı ve sonra onu takip ettim. Uzun bir kovalamaca oldu ve epey arkada kalmaya ama aynı zamanda onu gözden kaybetmemeye dikkat ettim. Beni Strand'den geçirdi, oradan Westminster'a gittik, sonra St. James Sokağı'na girdik ve Piccadilly'den geçtik. Ashley Sokağı'na girdiğini gördüğümde kendimi rahatsız hissettim; Bayan Herbert'ın Bayan Beaumont olduğu düşüncesi aklıma geldi ve gerçek olamayacak kadar imkânsız olduğunu düşündüm. Gözümü üzerinden ayırmadan köşede bekledim ve hangi eve girdiğine özellikle dikkat ettim. Neşeli perdeleri olan eve girdi, çiçekli eve, kendini bahçesinde astığı gece Crashaw'un çıktığı eve. Keşfimi yaptığımdan ötürü uzaklaşıyordum ki boş bir faytonun geldiğini ve evin önünde durduğunu gördüm. Bayan Herbert'ın gezintiye çıktığını düşündüm ve haklı çıktım. Orada tanıdığım biriyle denk geldim ve sırtımın dönük olduğu yoldan kısa bir mesafe ötede durup konuşmaya başladık. On dakika kadar geçmişti ki arkadaşım şapkasını çıkardı. Arkamı dönünce gün boyu takip ettiğim hanımefendiyi gördüm. 'Bu kim?' dedim

ve şöyle cevap verdi: 'Bayan Beaumont; Ashley Sokağı'nda oturuyor.' Ondan sonra ise şüphem kalmamıştı. Kadın beni gördü mü görmedi mi bilmiyorum ama sanırım görmedi. Hemen eve gittiğim ve düşününce Clarke'a götürebileceğim epey sağlam argümanlarım olduğunu düşündüm."

"Neden Clarke?"

"Çünkü Clarke'ın bu kadın hakkında bilgi sahibi olduğuna eminim – benim bilmediğim şeyler bildiğine."

"E peki sonra?"

Bay Villiers sandalyesinde arkasına yaslandı ve bir an için düşünceli bir şekilde Austin'e baktıktan sonra cevap verdi:

"Clarke'la birlikte gidip Bayan Beaumont'u ziyaret etmeyi düşünüyordum."

"Öyle bir eve gidemezsin! Hayır hayır, bunu yapamazsın, Villiers. Ayrıca düşünsene; ne gibi bir..."

"Birazdan anlatacağım. Ama bilgilerimin burada bitmediğini söyleyecektim; hikâye olağandışı bir biçimde noktalandı.

"Şu düzenli el yazması yığınını görüyor musun; sayfaları numaralandırılmış ve kırmızı bantla sarma nezaketini gösterdim. Neredeyse adli bir doküman havası taşıyor, değil mi? Bir göz gezdir, Austin. Bayan Beaumont'un seçkin misafirleri için düzenlediği eğlencelerin raporları. Bunu yazan adam canını kurtardı ama ömrünün uzun olacağını sanmam. Doktorlar sinirlerinin ağır bir şoktan geçtiğini söylüyorlarmış."

Austin el yazmasını aldı ama okumadı. Düzenli sayfaları rasgele açarken gözü bir sözcüğe ve devamındaki cümleye takıldı; midesi allak bullak oldu ve beyaz dudaklarına şakaklarından soğuk ter akarken kâğıdı masanın üzerine koydu.

"Kaldır şunu, Villiers, bundan bir daha asla bahsetme. Taştan mı yapıldın sen, dostum? Bizzat ölümün korkusu ve dehşeti,

keskin sabah havasında kulaklarında çanlar çalan, zincirin sert tıngırtısını siyah platformda eli kolu bağlı bekleyen bir adamın düşünceleri bile bunun yanında bir hiç sayılır. Okumayacağım; bir daha asla uyuyamayacağım da."

"Pekâlâ. Ne gördüğünü tahmin ediyorum. Evet, son derece korkutucu; ama sonuçta bu eski bir hikâye, günümüzde, bağlar ve zeytin bahçeleri yerine loş Londra sokaklarında sahnelenen eski bir muamma. Yüce Tanrı Pan ile rastlaşanlara neler olduğunu biliyoruz ve bilge olanlar da tüm sembollerin hiçbir şeyin değil, bir şeyin sembolü olduğunu biliyorlar. İnsanların uzun zaman önce tüm şeylerin kalbinde yer alan en korkutucu, en gizli kuvvetlere dair bilgisini perdeleyen de zarif bir semboldü; karşısında insanların ruhlarının tıpkı elektrik akımıyla kararan bedenler gibi solduğu, öldüğü ve karardığı kuvvetler. Böyle kuvvetler isimlendirilemez, dile getirilemez, bir perde arkasında ve çoğumuzun gözünde aptalca bir hikâyenin antika, şiirsel bir imgesi olan bir sembol altında olmadığı sürece tahayyül edilemezler. Ama yine de sen ve ben yaşamın gizli yerinde bulunan, insan etinde tezahür eden dehşete dair bir şeylerle tanıştık; formsuz olup kendine bir form alan şey. Ah Austin, bu nasıl olabilir? Bu şeyin karşısında bizzat güneş ışığı nasıl kararmıyor, böylesi bir yük altında sert toprak nasıl erimiyor ve kaynamıyor?"

Villiers odada volta atıyordu ve alnı ter damlalarıyla doluydu. Austin bir süre sessiz kaldı ama Villiers adamın göğsünün üzerinde bir işaret yaptığını gördü.

"Tekrarlıyorum, Villiers, öyle bir eve girecek halin yok, değil mi? Canlı çıkamazsın."

"Evet, Austin, canlı çıkacağım – ben ve Clarke."

"Ne demek istiyorsun? Bunu yapamazsın, cüret edemezsin..."

"Bir dakika bekle. Bu sabah hava çok hoş ve tazeydi; bu donuk sokakta bile bir meltem esiyordu ve bir yürüyüş yapayım

dedim. Piccadilly önümde berrak, parlak bir koridor gibi uzanıyordu ve güneş faytonların ve parktaki titreyen yaprakların üzerine vuruyordu. Neşeli bir sabahtı, işe ya da eğlencelerine giden erkek ve kadınların göğe bakıp gülümsedikleri bir sabah. Rüzgâr çayırlar ve mis kokulu karaçalılar üzerinde gamsız bir şekilde esiyordu. Ama her nasılsa koşuşturma ve neşeden çıktım ve kendimi yavaşça sessiz ve donuk bir sokakta yürürken buldum. Sokakta güneş ışığı ve hava yokmuş gibiydi ve az sayıdaki yayalar aylak aylak yürüyor, köşelerde ve kemerlerde kararsızca bakınıyordu. Orada ne yaptığımı ya da nereye gittiğimi bilmiyordum ama bazen olur ya, insan belli belirsiz kendini bilinmeyen bir hedefe ulaşacakmış hissine kaptırır, öyle bir içgüdüyle yürümeye devam ediyordum. Sokaktan geçerken sütçüde ufak bir kalabalık olduğunu gördüm ve ucuz pipolar, siyah tütün, şekerler, gazeteler ve tek bir camın kısa menzilinden birbirleri üzerine çullanan şarkıların teşkil ettiği uyumsuz potpuri arasında ilerledim. Sanırım aradığım şeyi bulduğumu fark etmemi ilk sağlayan şey bir ürpertiydi. Kaldırımdan başımı kaldırıp tozlu bir dükkâna baktım. Üzerindeki yazılar uzun zaman önce silinmişti ve iki yüz yıllık kırmızı tuğlalar kapkara olmuştu; camlar sayısız kışın tozlarını üzerlerinde toplamışlardı. İhtiyacım olan şeyi görmüştüm; ama kendimi toparlayıp düzgün bir ses ve sakin bir yüzle içeri girmek ve sormak sanırım beş dakikamı aldı. Sesim yine de titremiş olabilir zira arkadaki odadan çıkıp gelen ve malları arasında aranan yaşlı adam paketi ambalajlarken bana garip garip baktı. İstediği ücreti uzattım ve tezgâha dayandım. Garip bir şekilde satın aldığım şeyle gitmeye çekiniyordum. İşlerin nasıl gittiğini sordum. Ticaretin kötü olduğunu, kârların epey kesildiğini öğrendim; trafik başka yöne verilmeden önce sokak zaten başkaydı ama o kırk yıl önceydi, 'Babam ölmeden hemen önce,' dedi. En sonunda çıktım ve emin adımlarla yürümeye başladım; gerçek-

ten de kasvetli bir sokaktı ve kalabalığın ve gürültünün içine girince sevindim. Ne aldığımı görmek ister misin?"

Austin hiçbir şey demeden başını hafifçe salladı; halen beyazdı ve hastaymış gibi duruyordu. Villiers bambu masanın bir çekmecesini açtı ve Austin'e yepyeni bir roda gösterdi. Bir ucu ilmek yapılmıştı.

"En iyi kendir ip," dedi Villiers, "adamın söylediğine göre eskiden cezalarda da bu kullanılırmış. Üzerinde tek parça jüt yok."

Austin dişlerini sıktı ve Villiers'ye baktı. Teni giderek daha da beyazlıyordu.

"Bunu yapamazsın," diye mırıldandı en sonunda. "Elini kana bulayamazsın. Tanrım!" diye bağırdı ani bir hararetle, "Ciddi olamazsın, Villiers, cellat mı olacaksın?"

"Hayır. Bir tercih sunacak, Helen Vaughan'u bu iple on beş dakika boyunca kilitli bir odada yalnız bırakacağım. İçeri girdiğimizde iş bitmemişse en yakın polisi çağıracağım. Bu kadar."

"Artık gitmeliyim. Artık burada kalamam; buna dayanamıyorum. İyi geceler."

"İyi geceler, Austin."

Kapı kapandı ama hemen sonra tekrar açıldı. Bembeyaz ve berbat görünen Austin belirdi.

"Unutuyordum," dedi, "benim de anlatacak bir şeyim var. Buenos Aires'teki Dr. Harding'den bir mektup aldım. Meyrick ölmeden üç hafta onunla ilgilendiğini söylüyor."

"Peki, onu hayatının baharında neyin öldürdüğünü söyledi mi? Humma değil miymiş?"

"Hayır, humma değilmiş. Doktora göre bütün sistemi çökmüş, muhtemelen ağır bir şok sonucu. Ama hastanın ona hiçbir şey anlatmadığını ve onunla ilgilenirken bilgisiz, dolayısıyla dezavantajlı olduğunu söylüyor."

"Başka?"

"Dr. Harding mektubunu şöyle bitiriyor: 'Sanırım zavallı arkadaşınız hakkında size verebileceğim bütün bilgiler bu kadar. Buenos Aires'e daha yeni gelmişti ve kimseyi tanımıyordu, pek de iyi biri gibi durmayan, terk ettiği o kişi dışında – Bayan Vaughan."

VIII
Fragmanlar

[Ashley Sokağı, Piccadilly'de mukim, 1892'nin başında inme sonucu aniden ölen Meşhur Dr. Robert Matheson'ın kâğıtları arasında kurşun kalemle yazdığı bir el yazması bulundu. Bu notlar Latinceydi, hayli kısaltmalar içeriyordu ve görünüşe göre aceleyle kâğıda geçirilmişlerdi. EY zorlukla deşifre edildi ve bazı sözcükler çalışan uzmanların tüm çabalarına rağmen halen daha direniyor. EY'nin sağ üst köşesinde "XXV Tem. 1888" tarihi yer alıyor. Aşağıdaki metin Dr. Matheson'ın el yazmasının tercümesidir.]

"Bunlar yayımlanabilirse bilim bu kısa notlardan yararlanabilir mi bilmiyorum ama bundan şüpheliyim. Ama ben burada yazılı tek bir sözcüğü yayımlama ya da deşifre etme sorumluluğunu kesinlikle almayacağım ve bu yalnızca mevcut olan iki kişiye baskı altında kalmadan yemin etmiş olmamdan değil, aynı zamanda detayların son derece menfur olmasından kaynaklanıyor. Muhtemelen olgunca değerlendirdikten ve iyisini kötüsünü tarttıktan sonra günün birinde bu kâğıdı yok edecek ya da en azından mühürleyerek dostum D.'ye bırakacağım; kendisi bunu ister kullanır, ister yakar, ona kalmış.

"Olması gerektiği gibi herhangi bir sanrı görmediğimden emin olmak adına bilgim dahilinde her şeyi yaptım. İlk önce hayret içinde kaldım ve neredeyse düşünemiyordum ama bir süre sonra nabzımın düzeldiğinden ve duyularımın beni yanılt-

madığından emin oldum. Sonra gözlerimi sessizce önümdeki şey üzerine sabitledim.

"İçimde dehşet ve mide bulantısı yükselmesine ve çürümüşlük kokusu nefesimi kesmesine karşın geri adım atmadım. O anda ya ayrıcalıklı ya da lanetli olduğumdan ötürü (hangisi olduğunu söylemeye cüret edemiyorum) yatağın üzerinde mürekkep gibi simsiyah yatan şeyin gözlerimin önünde dönüşüm geçirdiğini gördüm. Deri, et, kaslar, kemikler, bir kaya kadar değişmez ve kalıcı olduğunu düşündüğüm insan bedeninin yapısı erimeye ve çözülmeye başladı.

"Bedenin harici vasıtalarla unsurlarına ayrılabildiğini biliyorum ama gördüğüm şeye inanmayı reddetmem gerekirdi. Zira hakkında hiçbir şey bilmediğim bir iç güç önümdeki bedende çözülüme ve değişime sebep oluyordu.

"İnsan yapılırken uygulanan tüm işlemler gözümün önünde tekrarlanıyordu. Formun bir cinsiyetten diğerine geçtiğini, kendini kendisinden ayırdığını ve sonra tekrar birleştiğini gördüm. Sonra bedenin bir zamanlar olduğu hayvanlara alçaldığını, tepede olan şeyin derinlere, tüm varlığın uçurumuna indiğini gördüm. Organizmayı oluşturan yaşam prensibi sabit kalıyor, dış formu sürekli değişiyordu.

"Odadaki ışık siyaha dönmüştü. Nesnelerin loş bir şekilde görüldüğü gece karanlığına değil, zira net bir şekilde ve zorlanmadan görebiliyordum. Daha ziyade ışığın yadsımasıydı; nesneler gözlerime aracısız bir şekilde sunuluyordu, öyle ki odada bir prizma olsa içinde hiçbir rengin yansımadığını görebilirdim.

"İzledim ve en sonunda jöle gibi bir madde gördüm. Sonra merdiven tekrar yükseldi... [burada EY okunmaz halde]... bir ara önümdeki loşlukta bir Form gördüm, bunu betimlemeyeceğim. Ama bu formun sembolü kadim heykellerde, lavın altında muhafaza olmuş resimlerde görülebilir, ağza alınmayacak denli

pis... insan ya da hayvan olmayan korkunç ve tarifsiz bir şekil, insan formuna büründükten sonra ise en sonunda ölüm geldi.

"Tüm bunları büyük bir dehşet ve ruh tiksintisiyle gören ben buraya ismimi yazıyor, yazdığım her şeyin doğru olduğunu beyan ediyorum.

ROBERT MATHESON, Tıp Doktoru."

... İşte, Raymond, bildiğim ve gördüğüm hikâye böyle. Yükü tek başıma taşıyamayacağım denli ağırdı ama senden başka kimseye anlatamazdım. Son âna kadar yanımda olan Villiers, ormandaki o korkunç sırrı, ikimizin de öldüğünü gördüğümüz şeyin nasıl yaz çiçekleri arasındaki yarı güneşli yarı gölgeli pürüzsüz, hoş çimlerde yattığını ve Rachel'ın elini tutarken o eşlikçilerini çağırdığını, üzerinde yürüdüğümüz toprakta nasıl katı form aldığını, bizim yalnızca ima edebileceğimiz ve yalnızca bir şekille isimlendirebileceğimiz dehşeti bilmiyor. Bunu ya da portreyi gördüğümde kalbime darbe gibi inen, sonunda dehşet kadehini dolduran o benzerliği Villiers'ye anlatmadım. Yok olduğunu gördüğüm şeyin Mary olmadığını biliyorum ama son ıstırabını çekerken Mary benim gözlerime bakıyordu. Bu korkunç gizem zincirindeki son halkayı gösterebilecek biri var mı bilmiyorum ama varsa bu sensin Raymond. Ve sırrı biliyorsan anlatıp anlatmamak sana kalmış.

Şehre gelir gelmez sana bu mektubu yazdım. Son birkaç gündür taşradaydım; ne tarafta olduğumu tahmin edebilirsin. Londra'nın dehşeti ve merakı muazzamdı –zira daha önce söylediğim üzere "Bayan Beaumont" sosyetede hayli tanınıyordu–, dostum Dr. Phillips'e mektup attım ve olan biteni ana hatlarıyla, daha doğrusu ima ederek anlattım ve anlattığı olayların gerçekleştiği köyün ismini söylemesini rica ettim. Köyün adını Rachel'ın annesi ve babası öldüğü ve ailenin geri kalanı altı ay

önce Washington'daki bir akrabalarıyla yaşamaya gittiği için çok tereddüt etmeden söyledi. Anne babanın, kızlarının korkunç ölümünün sebep olduğu keder ve dehşetten ve ölümden önce yaşananlardan ötürü öldüklerini belirtti. Phillips'in mektubunu aldığım akşam Caermaen'deydim ve bin yedi yüz kış görmüş olduğu için beyazlamış ve çürüyen Roma duvarlarının altında duruyordum. Üzerinde bir zamanlar "Derinlerin Tanrısı"nın tapınağının durduğu çayırlara baktım ve güneş ışığında bir evin parladığını gördüm. Helen'ın yaşadığı ev. Birkaç gün Caermaen'de kaldım. Bölgedeki insanların çok az şey bildiğini ve neredeyse hiçbir şeyden şüphelenmediklerini fark ettim. Konu hakkında konuştuğum kişiler bir antikacının (onlara antikacı olduğumu söyledim) bir köy trajedisiyle neden ilgilendiğine anlam veremediler. Onlar olayın çok daha basit bir versiyonunu biliyorlardı ve tahmin edebileceğin üzere onlara bildiklerimi anlatmadım. Zamanımın çoğunu köyün üst tarafından tepeye tırmanan ve vadideki nehre inen büyük ormanda geçirdim; tıpkı bir yaz gecesi senin evinin önünde volta attığımız uzun ve hoş vadi gibi, Raymond. Saatlerimi ormanın labirentinde dolanarak, bir sağa bir sola dönerek, öğlen güneşi altında bile gölgeli ve serin uzun çalılık yolları yavaşça yürüyerek ve büyük meşelerin altında durarak geçirdim; rüzgârın burnuma yaban güllerinin belli belirsiz tatlı kokusu ve ölü odası gibi tütsü ve çürüme karışımı ağır bir kokuyu getirdiği çimlik bir açıklıkta yattım. Ormanın kenarında durdum ve güneş ışığı altında eğreltiotlarının üzerinde kıpkırmızı parlayan yüksükotlarının gösterişi ve tören alayını izledim. Onların ötesindeki sık ağaçlıkta ise kayaların arasından fışkıran kaynaklar yaş ve kötü su otlarını besliyorlardı. Tüm gezintilerimde ormanın bir bölümünden uzak durdum; tepenin zirvesine ilk kez dün çıktım ve ormanın en yüksek sırtına uzanan eski Roma yolunda durdum.

Helen ve Rachel bu sessiz yolda, iki tarafına yüksek kırmızı toprak tümsekleri ve uzun ve parlak kayın çitleri dizili yemyeşil çim kaldırımlarda yürümüşlerdi. Onların adımlarını takip ettim, arada sırada dalların arasından baktım ve bir tarafta ormanın sağa ve sola uzandığını ve sıfır rakıma indiğini, ötesinde sarı denizi ve denizin üzerindeki toprağı gördüm. Diğer tarafta ise vadi ve nehir ve dalgalara benzeyen sıradağlar, orman ve çayırlar, mısır tarlası, parlak beyaz evler, büyük bir dağ duvarı ve kuzeyde uzakta mavi zirveler vardı. En sonunda vardım. Yol hafif yokuş yukarıydı ve genişleyip etrafı sık çalılıklarla çevrili açık bir alana açıldı. Sonra tekrar daraldı ve uzakta, yaz sıcağının belli belirsiz mavi sisinde gözden kayboldu. Rachel hoş bir yaz günü buraya küçük bir kız olarak girmişti ve... ne olarak çıktığını kim söyleyebilir? Orada uzun süre durmadım.

Caermaen'e yakın bir kasabada bir müze var. Müzede, bölgede farklı zamanlarda bulunmuş Roma kalıntıları sergileniyor. Caermaen'e vardıktan sonraki gün mevzubahis kasabaya gittim ve müzeyi gezdim. Heykelleri, tabutları, yüzükleri, sikkeleri ve mozaik bezemeli kaldırım kalıntılarını gördükten sonra beyaz taştan küçük, kare şeklinde bir sütun gördüm. Sorduğum zaman demin bahsettiğim ormanda, Roma yolunun genişlediği açıklıkta yakın zamanda bulunmuş olduğunu öğrendim. Sütunun bir yüzünde bir ibare yer alıyordu ve bunu not aldım. Harflerden bazıları tahrif olmuştu ama bu yazdıklarımın doğru olduğuna eminim. İbare şu:

DEVONODENT --i--
FLA --v--IVSSENILISPOSS --vit--
PROPTERNVP --tias--
--qua-- SVIDITSVBVMB --ra--

"Yüce Tanrı Nodens için (Büyük Derin'in ya da Uçurumun tanrısı) Flavius Senilis gölgelik altında gördüğü evlilik üzerine bu sütunu dikti."

Müzenin sorumlusu bölgedeki antika meraklılarının kafasının karıştığını ama bunun nedeninin ibare yüzünden ya da çevirmede yaşadıkları zorluktan değil de bahsedilen olay ya da tören yüzünden olduğunu söyledi.

...Ve şimdi sevgili Clarke muazzam, neredeyse inanılmaz derecede dehşet verici bir biçimde öldüğünü gördüğünü söylediğin Helen Vaughan hakkında anlattıklarına gelirsek. Anlattıkların epey ilgimi çekti ama büyük bir kısmını, hayır, hepsini zaten biliyordum. Portre ve gerçek yüzdeki var olduğunu söylediğin garip benzerliği anlıyorum; sen Helen'ın annesini gördün. Uzun seneler önceki o yaz gecesini hatırlıyorsun, seninle gölgelerin ötesindeki dünya ve Tanrı Pan hakkında konuştuğumuz geceyi. Mary'yi hatırlıyorsun. Mary o geceden dokuz ay sonra doğan Helen Vaughan'un annesiydi.

Mary akıl sağlığına tekrar kavuşamadı. Onu gördüğün gibi yatalak kaldı ve çocuk doğduktan birkaç gün sonra öldü. Tam son anda beni görüp tanımış gibi düşündüm; yatağın yanında duruyordum ve gözlerine bir an için eski bakışı oturdu ve sonra ürperdi, inledi ve öldü. O gece sen de varken yaptığım fena bir işti; yaşam evinin kapısını kırıp açtım, içinden neler çıkabileceğini ya da içine neler girebileceğini bilmeden ve umursamadan. Hatırladığım kadarıyla bana bunu o zamanlar keskin ve haklı bir şekilde söylemiştin, abes bir teoriye dayanan aptalca bir deneyle bir insan varlığının akıl sağlığını mahvettiğimi söylemiştin. Beni suçlaman doğruydu ama teorim tamamen saçmalık değildi. Mary göreceğini söylediğim şeyi gördü ama insan gözlerinin öylesi bir şeye bakıp cezasız kalmayacağını unutmuş-

tum. Ve dediğim gibi yaşam evi bu şekilde açıldığında içeri bizde ismi olmayan bir şeyin girebileceğini ve insan etinin kişinin dile getirmeye cüret etmeyeceği bir dehşetin perdesi haline gelebileceğini de unutmuştum. Anlamadığım enerjilerle aşık attım ve nasıl bittiğini sen de ben de gördük. Helen Vaughan ipi boynuna dolayıp ölmekle iyi yaptı, her ne kadar ölümü korkunç olsa da. Kararmış yüz, gözünün önünde kadından erkeğe, insandan hayvana, hayvandan bir hayvana kıyasla daha kötü bir şeye dönüşen yataktaki iğrenç form, dehşet olduğun tüm garip dehşetler beni şaşırtmadı. Gönderdiğin doktorun gördüğü ve ürperdiğini söylediğin şeyi ben uzun zaman önce fark etmiştim; çocuk doğduğu anda ne yaptığımı biliyordum ve daha beş yaşında bile değilken ona birkaç kez değil nice sefer ne türden olduğunu tahmin edebileceğin bir oyun arkadaşı verdim. Benim için sürekli, ete kemiğe bürünmüş bir dehşetti ve birkaç sene sonra artık katlanamadığımı düşünüp Helen Vaughan'u gönderdim. Ormandaki çocuğu neyin korkuttuğunu biliyorsun. Garip hikâyenin kalanını ve arkadaşının keşfettiği, bana anlattığın her şeyi neredeyse sonuna kadar öğrenmenin bir yolunu buldum. Ve şimdi Helen yoldaşlarıyla birlikte...